

ЧЕРНА

НА ПРАВИТЕЛСТВЕНОТО

РАЗХИЩЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

КНИГА

2018

ЧЕРНА
НА ПРАВИТЕЛСТВЕНОТО
РАЗХИЩЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ
КНИГА
2018

Friedrich Naumann
STIFTUNG **FÜR DIE FREIHEIT**

СОФИЯ, 2018

Съставители

Иван Бедров
Петя Дюлгерова

Редактор

Иван Бедров

Автори

Богомил Върбанов
Весела Николаева
Вилхема Дурева
Георги Ангелов
Георги Ганев
Григор Райчев
Доротей Дачкова
Емилия Димитрова-Данкова
Емилия Милчева
Зарко Маринов
Лилия Цачева
Мариета Димитрова
Николай Стайков
Светослав Метанов
Спас Спасов

Коректор

Милена Евтимова

Дизайн

www.epiquestudio.com

София, 2018

ISBN 978-619-91006-4-6

СЪДЪРЖАНИЕ

Да, ще продължим да правим Черната книга на правителственото разхищение!	6
Невидимата страна на правителственото разхищение в България	8
Колко скъпо ни излиза лошото правосъдие	13
Милиарди за отбрана и за... скрап	21
„Белене“ – черна гупка за българския гангкоплатец	29
Едни 500 млн. лв. за непрозрачния холдинг-касичка	37
БДЖ – потъването върви по план	45
История за два грона, един гжип и МВР	51
Защо санирането стана двойно по-скъпо?	57
Европейска столица на... пропуснатите ползи	63
52 милиона лева изтичат в река Елховска	69
Голямото потъване на европейски пари	75
Как булевард катастрофира в стадион	81
Двойното „ужилване“ с училище „Васил Левски“	87
Всички на Френската Ривиера. Вие плацате!	93
Влакчето е скъпо. Но не може да се движи	101
Кой плати сметката за фалита на КТБ	107

ДА, ЩЕ ПРОДЪЛЖИМ ДА ПРАВИМ ЧЕРНАТА КНИГА НА ПРАВИТЕЛСТВЕНОТО РАЗХИЩЕНИЕ!

Четири поредни години събираме случаи на недобросъвестно харчене на парите на българския или европейския данъкоплатец. В тези четири години получихме одобрението на много граждани. Също така евродепутати от различни политически семейства се свързаха с нас за англезичната версия на Черната книга, събрала „най-лошото от разхищението на парите на данъкоплатците от ЕС“. Всичко това ни дава увереност, че нашата инициатива за насърчаване на гражданския контрол е необходима за българското общество подкрепа то да търси отчетност и прозрачност от институциите си.

В настоящото издание на Черна книга на правителственото разхищение сме събрали отново 15 случая на пражосничество. И тази година продължи отличната съвместна работа с разследващи журналисти, на които благодаря за отгадеността им за разкриване на истината!

Централно място заема темата за цената на бавното или несправедливо правосъдие. Този пример следва да служи за сигнал за пропуснатите ползи за икономиката и липсата на доверие в институциите. Тази година подбрахме примери за това, как министерства и държавни компании са лоши и непрозрачни стопани на парите на българския данъкоплатец – Министерството на отбраната, Министерството на вътрешните работи, АЕЦ –

Белене, Държавната консолидационна компания. Разбира се, и тази година не подминахме БДЖ, когото за трета година намират място в Черната книга. Редакционният екип, работил по това издание, избра да включи случая КТБ, обобщавайки крайната сметка, която българският ганъкоплатец трябва да плати.

Не са подминати и случаите от различни краища на България, за някои от които получихме и сигнали от гражданите! Черната книга не претендира за изчерпателност, а се стреми да обобщи примери, когото се явяват извадка на случаи от реалния живот в България.

Тази година поканихме икономиста Георги Ганев от Центъра за либерални стратегии да направи оценка на пропуснатите ползи за българското общество да живее по-богато и благосъстоянието му да расте.

И, да, ще продължим да правим Черната книга на правителственото разхищение!

ДАНИЕЛ КАДИК,
директор за Югоизточна Европа,
Фондация за свободата „Фридрих Науман“

НЕВИДИМАТА СТРАНА НА ПРАВИТЕЛСТВЕНОТО РАЗХИЩЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

Вече няколко години поредни издания на „Черната книга на правителственото разхищение“ дават обилни примери за различните начини, по които държавата праросва ресурсите на обществото. Изданието на Черната книга за 2018 не прави изключение. В своите 15 конкретни казуса то успява да обхване много добре огромното разнообразие от форми на държавно разхищение. Разнообразието е, например, в размерите – от милиардите в енергетиката или КТБ, през стотиците милиони в железниците, държавната консолидационна компания/касичка или армията, през десетките милиони в пловдивската столица на културата или в обезщетения за нарушени човешки права, та до по-малките, но по-многобройни случаи на най-различни места из страната. Разнообразието е и във формите, като се тръгне от пряка държавна субсидия за пълни провали като АЕЦ „Белене“ или БДЖ, мине се през непрозрачно финансиране през създадени сякаш именно с цел заобикаляне на прозрачността държавни образувания като ДКК, през явно фаворизиращи някого обществени поръчки и се стигне до елементарно, но не и изненадващо, държавно тъпоумие като язовир без водопровод или наглост като платена от данъкоплатците екскурзия до луксозен курорт за общинари.

С натрупването на безкрайните примери за правителствено разхищение през годините обаче става все по-ва-

жно да се набляга не само на това, колко средства на данъкоплатците са били прахосани, а каква е истинската, дълбока икономическа цена на това прахосничество. Тя не се изразява в количество похарчени пари, а в пропуснати възможности за обществото. И много често тези възможности, именно защото са безвъзвратно пропуснати, не могат да бъдат видени в конкретика, измерени или остойностени.

В стандартната икономическа теория истинската цена на което и да било благо не е колко пари струва, а от какво потребяващият го се лишава, за да го има. Ако бъдат погледнати през тази призма, примерите на правителствено разхищение, посочени в настоящото и предходните издания на Черната книга, имат невидима, но несъмнено висока истинска цена – цената на пропуснатите възможности за българското общество да забогатява.

Водещият пример в това издание затова е и може би най-важният от всички. Българската държава се проваля в правораздаването и в защитата на българските граждани от престъпност, особено в светлината на ресурсите, с които тези системи са финансирани. И това струва на българското общество не само милионите, които всяка година данъкоплатците плащат в обезщетение за нарушени човешки права от страна на българската държава и нейното правораздаване. Цената на провалящото се правораздаване, на незащитените имуществени права и негарантираното изпълнение на договорите е спънат икономически растеж, по-слабо от възможното нарастване на реалните доходи и на стандарта на живот, по-масабната емиграция от страната главно на млади хора, по-ниската активност на хората на пазара на труда, по-ниски и предпазливи чужди инвестиции и изобщо инвестиции... Няма как тази последица от провала на правораздаването да бъде изчислена, но все пак има примера на съседна Румъния. Там се извърши някакво подобие на изглеждаща реална правосъдна реформа с влизането на страната в ЕС заедно с България и за десетилетието оттогава Румъния настига европейските доходи с темп, два пъти по-бърз от този на България.

Друг пример са т.нар. обновявания на българското въоръжение. При тях принципът на правенето на неща на парче, кърпенето на кърпки по спешност и липсата на кохерентна стратегия е ярко застъпен. И България по съвсем очевиден начин става ярък пример за това, колко е скъпо евтиното. Защото при добре премислено превъоръжаване, съобразено както с геостратегическия избор на страната като член на НАТО, така и с по-дългия времеви хоризонт на решения и със стойностите на конкретните ресурси, които нуждите на отбраната изискват, по-скъпото решение може да излезе и значително по-изгодно. Да речем, вместо огромни средства за постоянен ремонт на стара техника или за поддръжка на стари технологии, изискващи скъпоструващ ресурс, цялостно преоборудване, макар и скъпо като цена за плащане, може много бързо да спести значителни средства. Само като една възможност, цялостно обновяване на радарните системи може да освободи честотен ресурс, чиято пазарна стойност при гражданска употреба е милиарди в по-далечни времеви хоризонти.

Не на последно място, ако на Българската енергетика не ѝ се беше налагало да влага милиарди левове в АЕЦ „Белене“ – проект, чийто шанс някога да се осъществи наистина и да започне да произвежда електричество е практически нула, – тя щеше да може да ги вложи в друго. Например във все неслучващите се интерконектори, които да осигурят газова независимост на страната; или в изграждането на умна преносна мрежа, по-убедително свързана с европейските партньори; или в по-убедителното въвеждане на пазарна инфраструктура, водеща до по-сериозни нива на конкуренция; или, не на последно място, в по-ниски цени на енергията за българските домакинства и фирми.

Четвърти пример може да бъде даден с невидимата страна на програмата за саниране на жилища, която наистина санира някои жилища в страната, но за сметка на удвояване на цените на тази услуга. Това удвояване, пряко причинено от държавната намеса в процеса, изхвърли от пазара всички онези частни лица, които биха санирали

собствените си жилища за собствена сметка. И техните жилища останаха несанирани.

Друг пример – явлението КТБ, за което вече съществуват достатъчно документални доказателства, че е изрично и напълно съзнателно допуснато и подкрепяно от българската държава през цялото му съществуване. КТБ е държавен провал, който не просто струва на българските данъкоплатци и негарантирани депозитори няколко милиарда лева, а струва на цялото общество икономически растеж и реално забогатяване, защото през последните си години съществуване в опитите си да оцелее то буквално изсмукваше ресурси от българската икономика. Не е случаен фактът, че след закриването на банката реалният растеж на икономиката се утрои – поне в някаква степен това се дължи на спирането на притока на ресурси към това явление и насочването на ресурсите към стопански по-жизнеспособни и създаващи богатство дейности.

Накрая, във всеки един от примерите и в настоящото издание на Черната книга е видима една група нишка: голяма част от разхищението не е просто случайност или некомпетентност. Става въпрос за напълно целенасочено ограбване на ресурса на данъкоплатците и насочването му към конкретни облагодетелстващи се лица. В някои от случаите това е просто лично облагодетелстване за сметка на останалите българи. В други от случаите обаче става въпрос за целенасочена бизнес и житейска стратегия. Напълно очевидно е, че в България има прослойка, която постига огромно лично богатство чрез дадени и осигурявани от държавата привилегии и чрез привилегирован достъп до държавните ресурси. Но корупцията е само видимата част на това явление. Невидимата е в това на какво пречи корупционно придобитият ресурс. А голяма част от този ресурс отива за финансовото обезпечаване на продължаващото ограбване. Финансират се бизнеси, финансират се партии, гарантиращи продължаващото благоденствие на съответните обръчи, финансират се медиуми, отстрелващи всякакви предложения или хора с идеи за истински реформи, финансират се магистрати, обслужващи запазването на привилегиите и прекъсване-

мо на опитите за премахването им.

Така невидимата страна на корупцията в правителственото разхищение е в унищожената и потъпкана конкуренция, в задушните потенциални конкуренти на привилегированата олигархия, в неслучилите се проекти на истински предприемачи, които биха довели до доставяне на повече и по-качествени блага на по-ниски цени за всички българи. Държавно привилегированата прослойка в България не просто си живее богаташки за сметка на българите. Тя активно пречи на производителните предприемачи да увеличават богатството за всички.

ГЕОРГИ ГАНЕВ

програмен директор по икономически въпроси,
Център за либерални стратегии

КОЛКО СКЪПО НИ ИЗЛИЗА ЛОШОТО ПРАВОСЪДИЕ

ДОРОТЕЯ ДАЧКОВА, В. „СЕГА“

Проблемите с върховенството на закона, бавното и понякога несправедливо правосъдие буквално променят съдби. Но имат и конкретни икономически последици – първо, забавят растежа заради несигурната среда, и второ, ощетяват данъкоплатците с поне няколко милиона годишно заради обезщетения за лошо правосъдие. Сметката за последните 15 години надхвърля 30 милиона лева.

За 22 години космическият апарат „Вояджър 2“ успя да стигне до най-далечните планети в Слънчевата система и да се отправя към междузвездното пространство. За това време в България не може да приключи съдебен процес. Някои определят това като отказ от правосъдие. Оценките може да са различни, но едно нещо е неизменно – сметката се пише на данъкоплатците.

22 ГОДИНИ, 2 МЕСЕЦА И 28 ДНИ

Такава е съдбата на дело за кражба срещу двама души, проточило се 22 години, 2 месеца и 28 дни. Разследването отнема повече от 13 години. През това време прокуратурата връща делото за допълнителни действия на разследващите 14 пъти. Има периоди между 5 и 9 месеца, в които те бездействат. Когато разследването най-сетне приключва, се налага съдът да го връща 5 пъти на прокуратурата за отстраняване на различни пропуски. Това забавя делото с нови 7 години. Още толкова процесът „виси“ на първа инстанция, преди Софийският районен съд да прочете оправдателна присъда.

Но и това не е крайт. Следват 2 години и 8 месеца, в които няма мотиви към присъдата. Това блокира движението на процеса нагоре по инстанциите. В крайна сметка Софийският градски съд потвърждава присъдата, а по време на делото там прокуратурата дори не си поддържа протеста.

„Повече от 22 години след извършеното престъпление е на практика невъзможно за съда да установи кой е действителният автор на кражбата и как са се развили събитията в началото на месец януари 1994 г.“, пише в решението на градския съд.

Това е само едно от делата, описани в последния годишен доклад на Инспектората към Висшия съдебен съвет (ИВСС). Той се занимава с оплакванията за нарушено право на разглеждане и решаване на делата в разумен срок. Това правомощие му беше дадено през 2012 г. под натиска на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) в Страсбург. Той задължи България да намери вътрешен механизъм

за оплакванията срещу бавно правосъдие. Процедурата е сравнително бърза, от нея могат да се възползват всички страни в процеса, включително и юридическите лица. Но максималното обезщетение, което Законът за съдебната власт предвижда по този ред, е 10 хиляди лева. То се изплаща, след като министърът на правосъдието подпише споразумение с човека, който претендира, че е пострадал от бавното правосъдие.

ОБЕЗЩЕТЕНИЯТА

Бавното правосъдие не е запазена марка само за наказателните дела. В докладите на ИВСС могат да бъдат открити и много случаи като този за процес за собствеността на имот в Банкя, приключил за 15 години, 10 месеца и 10 дни. Производството започва през август 2001 г., когато трима души предявяват искове за установяване на правото на собственост върху имота. Приключва през юни 2017 г. Като през тези над 15 години делото е разглеждано само на две инстанции. На първата ѝ отнема малко над 3 години, а през останалото време процесът виси пред втората инстанция – Софийския градски съд. Някои от ответниците не успяват да доживеят края на делото.

В съдебния инспекторат през 2017 г. са постъпили 575 оплаквания за бавно правосъдие, 342 от тях са по граждански, търговски и административни дела, а останалите – по наказателни, сочи официалната статистика. По информация на Министерството на правосъдието през 2017 г. са сключени 220 споразумения, като общата изплатена сума за обезщетения е 550 900 лв. Това прави средно по 2500 лв. на човек.

ДО СТРАСБУРГ И НАЗАД

Съдът в Страсбург обаче присъжда по-големи обезщетения по жалбите срещу бавното правосъдие или други нарушения на Европейската конвенция за правата на човека. Но там се чака и много повече – между пет и осем

години. Според официалните данни на Министерството на правосъдието от 2001 г. до края на 2017 г. платените обезщетения по осъдителни решения на ЕСПЧ, приятелски споразумения и едностранни декларации възлизат на общо на 17 770 400 лв., като най-голямата сума е платена през 2009 г. – 3 534 000 лв. Всяка година министърът на правосъдието пише и годишен доклад за изпълнението на решенията на съда в Страсбург.

Заради времето, което минава до произнасянето на Страсбург, делата, по които България бива осъждана от ЕСПЧ, служат за напомняне за грешките на правосъдието от миналото, на които обществото благосклонно редовно не обръща внимание.

Премиерът Бойко Борисов например може да се „похвали“ с дело срещу България, което той е издействал. През 2012 г. страната е осъдена, че е погазила правото на живот на Тодор Димов-Чакъра и трябва да плати близо 55 000 евро обезщетение и съдебни разноски заради полицейската операция по залавянето на Чакъра, ръководена от тогавашния главен секретар на МВР Бойко Борисов. Друга ключова фигура, заради която българските данъкоплатци оправят сметката за обезщетения, е Цветан Цветанов. От времето му на вътрешен министър и шумните акции, които после се провалиха в съда, държавата е осъдена по 6 дела за общо над 120 000 хиляди евро.

КАКВО Е ЛОШО ПРАВОСЪДИЕ

Дори да приемем, че в цитираните случаи става въпрос за нарушения на Европейската конвенция, които нямат общо с правосъдието, то има и предостатъчно дела в Страсбург заради лоши съдебни решения.

Да вземем рекордното обезщетение от 462 000 евро, присъдено в края на 2017 г. на собствениците на една от най-красивите къщи в Стария град на Пловдив – Павлитовата, или Синята къща. Проблемът по делото „Ченгелян и други срещу България“ е реституцията – веднъж призната от един върховен съд, а после на практика отменена от друг.

На 19 юли 2018 г. ЕСПЧ установи нарушение на правото на справедлив процес по делото „Александър Събев срещу България“ заради отказа на Върховния административен съд да извърши самостоятелна преценка върху основателността на отнето разрешение за достъп до класифицирана информация на жалбоподателя. Върховният съд се е доверил на Държавната комисия по сигурността на информацията, пред която започва обжалването на отнетия допуск. Обезщетението тук е 4400 евро. Подобен развой може да се очаква в Страсбург и по казуса с отнетия допуск до класифицирана информация на заместник-председателя на Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства Георги Гатев. През

лятото на 2018 г. той беше отстранен от бюрото, след като по инициатива на прокуратурата допускът му беше отнет по сходен начин.

ОТГОВОРНОСТТА НА ДЪРЖАВАТА

Страсбург и административният механизъм пред инспектората на ВСС не са единственият начин за търсене на обезщетение за лошо правосъдие. Много повече данъкоплатците дават заради дела по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. По тези процеси от-ветник най-често е прокуратурата, която отговаря за незаконните обвинения и проточилите се дела.

Обикновено обезщетения търсят хора, които са били обвинени, а после оправдани. Някои обезщетения са за няколко хиляди лева, но има и за десетки и стотици хиляди. За първи път данните за размера на обезщетенията, които прокуратурата е осъдена да плати, отсъстват от годишния ѝ доклад за 2017 г. Попитани за сумата по реда на Закона за достъп до обществена информация от държавното обвинение отговориха, че не разполагат с тези данни. Което е пълен абсурд, тъй като в бюджета ѝ има таква перо. В доклада за 2016 г. тази информация присъства – там се казва, че присъдените обезщетения по влезли в сила осъдителни решения по Закона за отговорността на държавата са 2.5 млн. лв. Година по-рано са пак толкова, а през 2014 г. са 3.65 млн. лв., през 2013 г. – 2.06 млн. лв., 2.8 млн. лв. през 2012 г. За 2017 г. е ясно единствено, че е осъдена по 714 дела – 400 на първа инстанция и 314 на втора.

Почти половината от делата срещу прокуратурата се гледат на първа инстанция от окръжните съдилища, което означава, че цената на исковете е над 25 хил. лв. Съдиите отчитат много фактори, когато определят обезщетенията. Но както някои печелят по 3–5 хиляди лв., така има процеси, които приключват със стотици хиляди лева разход за прокуратурата, т.е. за данъкоплатците. Колкото по-знаково и шумно е било едно дело, толкова по-солени са присъдените обезщетения. Само един

пример – на съдията Петър Сантиров, съден и оправдан за корупция, прокуратурата трябва да плати 200 хил. лв. Провалите по „Софийски имоти“, акциите в Държавен фонд „Земеделие“, „Октопод“ също се подреждат сред неуспехите на прокуратурата, за които сметките оправят данъкоплатците. Като от решението по делото „Октопод“ се разбира, че бившият прокурор и бивш подсъдим по знаковия процес Цеко Йорданов би получил половин милион лева обезщетение от прокуратурата, ако не беше поискал само 50 000 лв., които и Софийският градски съд му присъди през лятото на 2018 г. Заради „Октопод“ и „Голд лизинг“ ООД, чиято документация е държана с години от разследващите и така е загубила бизнеса си, пък спечели дело срещу прокуратурата за над 802 000 лв.

Все още неприключилото разследване за Възродителния процес също е причина прокуратурата да бъде осъдена по Закона за отговорността на държавата. Две инстанции през 2018 г. приеха, че тя трябва да плати 30 хил. лв. обезщетение на един от пострадалите от Възродителния процес. А успехът по това дело би могъл да повлече след себе си и десетки други.

Корупцията, безхаберие то и некадърността на някои представители на съдебната система се изплащат двойно от обществото. Веднъж непряко с лошото качество на живот. И втори път пряко – с милионите за обезщетения.

Изплатени обезщетения по осъдителни решения на ЕСПЧ, приятелски споразумения и едностранни декларации:

2001 г.	40 400 лв.
2002 г.	113 000 лв.
2003 г.	21 500 лв.
2004 г.	210 000 лв.
2005 г.	412 000 лв.
2006 г.	325 000 лв.
2007 г.	638 000 лв.
2008 г.	1 831 000 лв.
2009 г.	3 534 000 лв.
2010 г.	1 379 000 лв.
2011 г.	2 049 000 лв.
2012 г.	1 907 500 лв.
2013 г.	1 066 700 лв.
2014 г.	281 300 лв.
2015 г.	620 000 лв.
2016 г.	1 877 800 лв.
2017 г.	1 464 200 лв.

Данни:
Министерство на правосъието

ИЗТОЧНИЦИ

Цялото решение може да бъде прочетено тук: <https://goo.gl/JxtjEb>

Документът може да бъде открит тук: <http://www.inspectoratvss.bg/bg/page/16>

<http://www.inspectoratvss.bg/bg/page/16>.

2001 г. - 40 400 лв., 2002 г. - 113 000 лв., 2003 г. - 21 500 лв., 2004 г. - 210 000 лв., 2005 г. - 412 000 лв., 2006 г. - 325 000 лв., 2007 г. - 638 000 лв., 2008 г. - 1 831 000 лв., 2009 г. - 3 534 000 лв., 2010 г. - 1 379 000 лв., 2011 г. - 2 049 000 лв., 2012 г. - 1 907 500 лв., 2013 г. - 1 066 700 лв., 2014 г. - 281 300 лв., 2015 г. - 620 000 лв., 2016 г. - 1 877 800 лв., 2017 г. - 1 464 200 лв.

<http://www.justice.government.bg/51/>

<http://hudoc.echr.coe.int/?eng?i=001-114253>

<http://www.justice.government.bg/47/2699/>

<http://www.justice.government.bg/47/2741/>

Годишните доклади на държавното обвинение могат да бъдат намерени на: <https://goo.gl/WiYpXh>

Заявление с Вх. номер ГП № 3429/2018

МИЛИАРДИ ЗА ОТБРАНА И ЗА... СКРАП

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ

България е член на НАТО и има ангажимент да поддържа модерна и способна армия. В последните години са похарчени близо 2 милиарда лева, а сега правителството се кани да похарчи още 4 милиарда лева за нова техника. Голяма част от тези пари обаче отиват на вятъра заради лошо планиране, безотговорност или съмнения за корупция.

Правителството задвижи три проекта за модернизация на армията за над 4.2 млрд. лв., които трябва да бъдат изплащани в продължение на 10 години. И трите проекта бяха одобрени от парламента през 2018 г. Ето за какво трябва да отидат парите накратко:

1.46 млрд. лв. се предвижда да струват 150 бойни машини за пехотата. Те трябва да бъдат изплащани до 2029 г., а първите машини да пристигнат още през 2019 г.

1.8 млрд. лв. са приготвени за „поне 8“ многоцелеви изстребителя, а изплащането ще бъде разсрочено за 9 години. На втория етап от проекта трябва да се купят още 8. За два нови военни кораби ще бъдат похарчени още близо 1 млрд. лв.

Ако тези проекти се осъществят, България ще постигне ангажиментите си като страна член на НАТО да достигне разход за отбрана от поне 2% от брутният вътрешен продукт (БВП) и 20% от разходите за отбрана да бъдат за модернизация и въоръжение. Крайната цел на тези разходи трябва да бъде придобиването на нови способности от армията.

РАЗХОДИ ИМА, АНАЛИЗ НЯМА

Отбраната е специфична сфера, в която публичността понякога е оправдано ограничена. Но все пак става дума за огромни разходи, за които данъкоплатците имат право да знаят повече. Няма обаче правителствен анализ за това, какви разходи за отбрана са направени досега и какви способности са придобити от армията. Ако някой е правил такъв анализ, то той със сигурност не е публичен.

Все пак има частични данни. Между 2003 и 2014 г. за модернизация и превъоръжаване са изразходвани 1.63 млрд. лв. при планирани 1.79 млрд. лв. Данните са от отчета на служебния министър на отбраната Велизар Шаламанов (август–октомври 2014 г.). Това е единственият анализ на разходите за отбрана, правен от правителство, който е публичен. Но и тази публичност е условна. Копие от доклада не може да бъде открито нито на сайта на правителството, нито на Министерството на отбраната или на някоя друга институция. Копие от този доклад няма дори и в библиотеката на Народното събрание, въпреки че документът е внесен там по надлежния ред.

През цитирания период България се управлява от правителствата на Симеон Сакскобургготски (2001–2005), Сергей Станишев (2005–2009), Бойко Борисов (2009–2013) и Пламен Орешарски (2013–2014), както и служебните кабинети на Марин Райков и Георги Близнашки.

Ако добавим разходите за отбрана след този период, в двете следващи правителства на Бойко Борисов, отделената сума за модернизация и превъоръжаване на армията надхвърля 2 млрд. лв. Част от тези пари са и необходимите за постоянна поддръжка на изтрешителите МиГ,

както и парите по секретни проекти, които не попадат във видимите разходи през обществени поръчки.

В ИЗПРАВНОСТ СА МАКСИМУМ 6 САМОЛЕТА...

„Като цяло обективният анализ показва, че дейността по модернизация и превъоръжаването през годините е била неадекватна на приоритетите“, пише в доклада на Велизар Шаламанов отпреди 4 години. За това особено силно е допринесло отсъствието на модерни методи за управление на проектите и поради това вместо придобиване на модерни средства се стига до доставка на остаряло оборудване и прекратяване на проекти с огромни загуби.

„В резултат на това процесът по модернизация и превъоръжаване е с ефекти, твърде различни от реално необходимите бойни способности на въоръжените сили“, пише още в документа.

Най-голяма част от средствата са предназначени за Военновъздушните сили (ВВС). Между 2003 и 2014 г. за ВВС са отишли над 1.28 млрд. лв. Към тази сума трябва да се добавят и парите, харчени за ремонт на изтребители и хеликоптери в последвалите четири години. Става дума за 9 договора с производителя – руската държавна корпорация „РСК МиГ“ на обща стойност 103.73 млн. лв, от които са усвоени 88.84 млн. лв. Тези договори са сключвани между 2006 и 2013 г.

През 2018 г. министърът на отбраната Красимир Каракачанов подписа рамков договор с „РСК МиГ“ за 81 млн. лв., с което би трябвало да гарантира поддръжката на 15-те изтребителя МиГ за следващите 4 години. В края на мандата на предишния кабинет беше подписан и договор за доставката на 10 двигателя срещу 70 млн. лв., а преди това министърът на отбраната Николай Ненчев поръча в Полша ремонт на 6 двигателя срещу 6.14 млн. евро.

На фона на стотиците похарчени милиони за самолетите МиГ-29, под 40% от тях са изправни. Оценката присъства в официален документ на Министерството на отбраната:

„Следва да се отбележи, че за периода 2016–2017 г. Министерството на отбраната е вложило в поддръжката

на МиГ-29 наг 99 млн. лв. в съответствие с приетия с решение на Министерски съвет № 232/01.04.2016 г. проект за инвестиционен разход „Осигуряване на летателната годност на самолети МиГ-29“, без това да доведе до увеличаване на процента изправна техника, който продължава да е под 40%. За отбелязване е фактът, че част от изправните самолети разполагат с минимален остатъчен ресурс на основни агрегати и не могат да се използват за подготовка на летателния състав. В хода на 2017 г. поетапно започна изтичането на ресурса на ремонтираните в периода 2006–2008 основни и носови стойки, катапултни седалки и др., което ще продължи и през 2018 г.“

Цитатът е от инвестиционния проект за купуване на нов изтребител, приет от Народното събрание през 2018 г. А колко е 40% от 15 самолета ли? Тази оценка означава, че от 15 модернизирани МиГ-29 в изправност са максимум 6.

...И ОЩЕ ТОЛКОВА ХЕЛИКОПТЕРА

Най-скъпият досега договор за модернизация на въоръжените сили е с производителя „Юрокоптер“ (Eurocopter днес се нарича Airbus Helicopters). Той беше сключен през 2005 г. по времето на кабинета „Сакскобургготски“ за 358 млн. евро. Срещу тази сума трябваше да бъдат доставени 12 транспортни вертолета AS 532AL Cougar за ВВС и 6 морски вертолета AS 565MB Panther за Военноморските сили (ВМС). По време на първия кабинет на Борисов (в разгара на световната финансова и икономическа криза) параметрите бяха преговорени и бяха отказани три от вертолетите Panther. Спорните въпроси с компанията бяха изчистени едва тази година.

Кризата отмина, парите са похарчени. Днес обаче изправни са само 4 хеликоптера „Кугър“ (Cougar) и два „Пантер“ (Panther). За да полетят и останалите кугъри, през януари бяха подписани 3 договора за ремонт и поддръжка за близо 5 млн. лв. за срок от 84 месеца. Тези машини бяха купени за въздушна поддръжка на сухопътните войски (СВ), но не допринасят с нищо за способностите на пехотата, тъй като са поръчани без бронировка и въоръжение.

НЕУДАЧИ ПО ВЪЗДУХ...

Това обаче не са единствените случаи, когато огромни инвестиции за модернизация на армията, изглежда, са отишли на вятъра. През 2006 г. бяха закупени три нови транспортни самолета „Спартан“ (Spartan) от италианската фирма „Аления аеронавтика“. Първоначалният договор предвиждаше доставката на 5 самолета за 158.22 млн. лева, но той също бе преговорен от първото правителство на ГЕРБ и страната ни се отказа от последните две машини. В момента от трите доставени самолета лети само един – отново заради липса на договор за поддръжка. Нов договор беше подписан в началото на май 2018 г. за 17.5 млн. евро, който трябва да осигури експлоатация на машините до 2024 г.

Системата за противовъздушната отбрана (ПВО) също няма късмет. До средата на 2014 г. са усвоени над 247.36 млн. лв. за изпълнение на проект за развитие на средствата за комуникационно-информационно осигуряване на ВВС. По един от договорите с „Промакс 99“ ЕООД са преведени над 44.78 млн. лв., без системата за управление на противовъздушната отбрана да е въведена в оперативна способност. Въпреки че България е член на НАТО от 2007 г., военновъздушните сили все още нямат работеща система за опознаване „свой-чужд“. В доклада за отбрана за миналата година е записано още, че радарите на военната авиация не могат повече да се поддържат.

... И ПО ВОДА, И ПО СУША

За военноморските сили (ВМС) между 2003 и 2014 г. са изразходвани почти 106 млн. лв. От тях 86 млн. лв. са за три фрегати втора ръка от Белгия, като в сумата не са включени още два транша от по 10 млн. лв. Проектът за система за командване на силите и средствата на ВМС, за който са платени над 15 млн. лв., е имал съдбата на системата на ВВС и отново не е допринесъл с нищо.

Търгът за нови кораби за ВМС се провали през 2017 г., тъй като варненската фирма МТГ „Делфин“ АД, която

беше единственият кандидат за строителство на два многофункционални патрулни кораба за българските ВМС, се отказа от сделката. Като основен мотив за оттегляне „Делфин“ сочи реално намалената с 20% стойност на проекта за инвестиционен разход заради въведения от 1 януари 2017 г. ДДС върху всички военни сделки. Още тогава беше известно, че в резултат на това решение на Народното събрание сумата от 820 млн. лв. реално се намалява със 164 млн. лв., но компанията реши да участва.

През 2003 г. кабинетът „Саксбургготски“ подписва рамков договор с „Даймлер Крайслер“ за автомобилна техника с марка „Мерцедес“ за 194.5 млн. лв. България трябва да получи 629 превозни средства и поддръжката им. По време на първия кабинет на Борисов договорът е спрял. Сключени и разплатени са 3 договора за близо 88.6 млн. лв. В доклада на Шаламанов се отчита, че заради липса на финансови средства за резервни части, смазочни материали и консумативи в отделни поделения новите за армията мерцедеси не се използват. Оттогава това не се е променило, тъй като липсата на горивосмазочни материали е отбелязана и в доклада за състоянието на армията за миналата година. Дори и да са в движение, високпроходимите автомобили не са оборудвани със специални гуми...

Така изглежда най-новата история на разходите на България за модернизация и превъоръжаване. Близо два милиарда са похарчени без ясни приоритети и често без връзка на един проект с друг. Дали е безотговорност, дали е некомпетентност, дали е корупция – специалистите имат много материал за обсъждане. Данъкоплатците обаче се разделиха с огромна сума пари, без да са получили модерна и способна армия. Нищо не изглежда да се е променило в начина на управление на процеса на модернизация и превъоръжаване. Затова плановете за нови 4 милиарда разходи са повод за сериозно притеснение.

ИЗТОЧНИЦИ

Инвестиционен проект на МО за купуване на нов изтребител, приет от Народното събрание

<https://goo.gl/nMprqU>

Проект за инвестиционен разход „придобиване на основна бойна техника за изграждане на батальонни бойни групи от състава на механизирана бригада”

<https://goo.gl/vammtf>

Доклад за състоянието на отбраната и Въоръжените сили на Република България през 2010 г.

<https://goo.gl/eUNc4h>

Национален план за повишаване на разходите за отбрана на 2% от брутния вътрешен продукт на република България до 2024 г.

<https://goo.gl/7rPifN>

„БЕЛЕНЕ“ – ЧЕРНА ДУПКА ЗА БЪЛГАРСКИЯ ДАНЪКОПЛАТЕЦ

ЕМИЛИЯ МИЛЧЕВА

Колко точно пари са похарчени досега за проекта за АЕЦ „Белене“? Има различни оценки за това, кои разходи са пасиви и кои все още представляват активи, но безспорна е общата сума – над 3 милиарда лева. И тя продължи да расте дори и през 2018 г.

Министърът на енергетиката в третия кабинет на Бойко Борисов обича да казва, че ако България не построи АЕЦ „Белене“, трите милиарда лева, „инвестирани досега“, ще бъдат безвъзвратно загубени.

С този главен аргумент 44-ото Народно събрание (НС) задължи Теменужка Петкова да представи до края на октомври 2018 г. процедурата за избор на стратегически инвеститор и структурата на проекта за втора атомна електроцентрала. Загаде ѝ и нормативен „коридор“ – на пазарен принцип, без държавна гаранция.

Ако при тези условия „Белене“ се реализира, ще е първата АЕЦ в света, изградена без никаква държавна подкрепа – без държавна гаранция за кредитите, без дългосрочни договори за изкупуване на произведената електроенергия, без договори за разлика, без преференциални цени.

ВЪЗМОЖНО ЛИ Е БЪЛГАРСКО ЧУДО?

Щетите от АЕЦ „Белене“, без да е построена, продължават да се трупат на сметките на българските данъкоплатци. Реално те са много по-големи от трите милиарда лева „инвестиции“, които допреди десетина години Борисов наричаше „гьол“.

Неосъществената втора атомна има преки и непреки щети върху българската икономика – от една страна, милиардите, изтекли от държавната енергетика и от бюджета, от друга – сериозното задължняване на енергийните дружества, което пречатства инвестициите в енергийна инфраструктура. Третата страна се нарича национална сигурност, от която енергетиката е неразделна част, а тези, които я търгуват на парче в интерес на чужди държави, ѝ нанасят непоправими и дългосрочни вреди.

(Пред)последната сметка за „Белене“ гойде през септември 2018 г. за около 40 милиона евро. Националната електрическа компания (НЕК) ще трябва да плати още 37 млн. евро заради поредно загубено арбитражно дело заради неслучилата се АЕЦ. Като се прибавят и близо

2.4 милиона евро за адвокатски хонорари, задължението набъбва още.

След като руската „Атомстройекспорт“ осъди НЕК заради неподписването на договор и поръчано и неплатено оборудване, НЕК бе осъдена и от архитект-инженера на проекта WorleyParsons – с подизпълнител „Руск инженеринг“, избран от НЕК през пролетта на 2005 г., при кабинета на НДСВ-ДПС. Но това са само щрихи от дългогодишната история на АЕЦ „Белене“ в ущърб на българските данъкоплатци.

КАЛКУЛАЦИЯТА ЗАПОЧВА ОТДАЛЕЧ

Строежът на АЕЦ „Белене“ започва през 1987 г., но е спрял през 1990 г. поради липса на достатъчно финансиране. Спира за втори път с решение на 42 НС през март 2012 г. И пак тръгва през 2018 г.

Заради спирането на проекта обаче филиалът на „Росатом“ – „Атомстройекспорт“, осъди НЕК в Международния арбитраж в Женева. Или както пише в арбитражното дело, „ответникът (НЕК) е длъжник на ищеца („Атомстройекспорт“ - АСЕ) за предприети работи с очакването, че двете страни ще подпишат окончателния договор за ИДС (инженеринг–доставка–строителство – б.р.), за което неподписване отговорност носи единствено Ответникът“.

Искът е за 1 143 085 520 евро плюс малко над 221 милиона рубли плюс лихвите. България плати над 660 милиона евро, близо два пъти по-малко.

За основа на иска служат 2 споразумения – за изграждане на АЕЦ „Белене“ между АСЕ и НЕК от 29 ноември 2006 г. и Рамков договор от 28 ноември 2007 г. Към тях има общо 13 анекса. Договор за АЕЦ „Белене“ така и не е подписан.

На 20 май 2007 г. НЕК, по време на управлението на тройната коалиция, започва процедура за търсене на стратегически инвеститор за АЕЦ „Белене“. На следващия ден НЕК подписва Споразумение за отпускане на заем с BNP Paribas за 250 милиона евро – като мостово финансиране

за АЕЦ „Белене“ и други проекти.

От тези 250 милиона евро само 77 милиона евро са похарчени за АЕЦ „Белене“, а остатъкът – за други проекти на НЕК, вкл. за АЕЦ „Козлодуй“, гласят документи по арбитражното решение. А основно за хидровъзел „Цанков камък“, достигнал космическите близо 500 милиона евро за инсталирана мощност от 80 мегавата.

Оттук започва и голямото задължняване. За да ги върне, по-късно БЕХ ще емитира облигации за два пъти по-голяма сума през 2013 г., чийто обем впоследствие увеличаваше. Към момента общите задължения на холдинга – „шанка“ на държавната енергетика, по облигационни заеми надминаха 3 милиарда лева.

На 31 юли 2007 г. НЕК прави авансово плащане от 32 198 212 евро. Според анализа, направен от WorleyParsons за материалите на площадката на АЕЦ „Белене“, пазарната цена на оборудването, което е налично, но „не може да бъде интегрирано“, е 295 981 120. 102 евро. Сключен е договор за продажбата му на „Атомстройекспорт“ за 205 млн. евро, но България е получила под 100 милиона евро от тази сума, защото всички транспортни разходи, товарене и разтоварване, мита, застраховане и др. са за сметка на българската страна – по ганни на бившия енергиен министър Делян Добрев (ГЕРБ).

АНЕКСИТЕ СИ ВЪРВЯТ, ПЛАЩАНИЯТА СЪЩО

Съществуващите на площадката на „Белене“ сгради са предназначени за друг тип реактор и е предвидено да се разрушат. Демонтажът на сградните структури и съоръжения е оценен на 109 004 179 евро.

Руската компания изчислява цената на планираните строително-монтажни работи (СМР) за цялата 2009 г. на близо 320 милиона евро. Напомнят, че НЕК трябва да осигури финансиране за целта. И предлагат нови допълнения 6 и 7. Анекс 6 касае изброените СМР, анекс 7 – за разработване на софтуер, поръчки за кабелни тунели и др. за общо 110 милиона евро.

След като германската компания RWE се присъединява към проекта „Белене“, започва нов цикъл преговори за подписване на окончателен договор. Те текат през февруари, март, април, май, юни 2009 г. Идват избори, правителството се сменя, както и ръководството на НЕК. Новият премиер Бойко Борисов нарежда на министерствата да спрат изпълнението на всички текущи договори на 27 юли 2009 г.

НА КРАЧКА И ОТ ЗАДЛЪЖНЯВАНЕ КЪМ РУСИЯ

Но още при тройната коалиция и кабинета „Станишев“ български и руски официални лица започват да обсъждат

възможността за руско държавно финансиране на „Белене“.

На 28 април 2009 г. се провежда среща на високо равнище между руския президент Дмитрий Медведев, руския премиер Владимир Путин, българския премиер Станишев и Сергей Кириенко от „Росатом“, за да обсъдят възможността България да получи експортен кредит от Русия.

На срещата е постигната принципна договореност за това. От АСЕ казват, че за да бъде отпуснато финансирането, е необходимо да бъде подписан договорът.

RWE, НЕК и БНП Париба подробно обсъждат руското финансиране на работна среща на 7 май 2009 г. В началото на юни 2009 г. в София се провеждат срещи с представители на руската държавна Газпромбанк. Но българската страна отказва всякакви държавни гаранции, без които банката не би могла да отпусне заема.

През юли 2009 г. НЕК и RWE продължават разговорите за финансирането, като стигат до извода, че единствените финансови източници за АЕЦ „Белене“ са руският заем и заем от ЕИБ/Евратом. Според тях максималната сума за финансиране от трета страна няма да е повече от 5 милиарда евро, а разходите по проекта най-вероятно ще се увеличат от 8 на 10 милиарда евро. Към днешна дата вече се говори за двойно по-голяма сума.

След разговорите с RWE, по покана на България на 18 септември 2009 г. се провежда среща на високо равнище между руския министър на енергетиката Сергей Шматко и българския министър на икономиката и енергетиката Трайчо Трайков, представители на НЕК, БЕХ, „Росатом“, АСЕ и др., за да се обсъдят трите основни енергийни проекта между двете държави, в т.ч. газопровода „Южен поток“ и нефтопровода „Бургас–Александруполис“.

По време на срещата страните обсъждат статута на проекта „Белене“, а позицията на министър Трайков, отразена в арбитражното решение, е:

„Проектът „Белене“ е много важен за България, тъй като стойността на целия проект е почти 1/3 от целия БВП на България. Следователно проектът трябва да се

разглежда по икономически обоснован начин. До момента той не е разработван според разбирането за най-добри практики. Всъщност няма договор. Българската страна има желание да изпълни проекта, но не като работа на парче, какъвто е подходът до момента. Няма лиценз, въпреки че според Агенцията за ядрено регулиране не съществуват непреодолими забележки: финансирането на договора за инженеринг, доставка и строителство (ИДС) трябва да бъде извършено според стандартната процедура. Необходима е цялостна концепция. Важно е процесът по строителството на централата да бъде прозрачен.“

Но на 26 октомври 2009 г. RWE прекратява участие, скоро и BNP Paribas – водещата банка по проекта, прекратява споразумението си с НЕК за консултантски услуги.

А след оттеглянето на RWE НЕК подписва анекси б и 7, които RWE е призовала българската страна да не подписва с мотива, че ще донесат съществени „финансови рискове“ за НЕК. След това започват да угват сметките.

ОСОБЕНОСТИ НА РУСКИЯ ЕНЕРГИЕН ПАКЕТ

Причината щетите от непостроената АЕЦ „Белене“ да са особено големи не е (само) поради корупционни и геоекономически интереси. А и заради стратегията и тактиката на руската страна да договаря „в пакет“.

Какво означава този руски прием? Означава, че общият сбор във всеки един момент е на плюс за Кремъл. Цените на руския газ за България традиционно са „пакетирани“ с друг руски енергиен проект.

Обещанията за евтин газ за най-зависимата от руско синьо гориво европейска държава – България (близо 92%), винаги вървят в пакет с още нещо: домогване до националната газова инфраструктура чрез „Топенерджи“ при кабинета на Жан Виденов (януари 1995–февруари 1997); АЕЦ „Белене“, проектът за газопровод „Южен поток“, прекратен през декември 2014 г. заради разминаването му с изискванията на Третия енергиен пакет на ЕС.

Така руските преговарящи разполагат винаги с няколко

инструмента за натиск. А обещанията не е задължително да се изпълняват. Например срещу създаденото за гърба на Виденов по инициатива на Андрей Луканов „Топенерджи“ на България бяха гарантирани доставки на руски газ в дългосрочен план, част от които да се платят със стоки и услуги – което не се случи, както не се случиха и митническите отстъпки.

Сега на масата на преговорите е пакетът „Втора атомна и руски природен газ за хъб „Балкан“. Това се вижда и от темите на междуправителствената българо-руска смесена комисия в края на октомври. Там Теменужка Петкова е информирала руската страна за предстоящата процедура за избор на стратегически инвеститор за АЕЦ „Белене“, която да тръгне до края на 2018 г., и е представила междинните резултати от предпроектното проучване за хъба.

Така че в комбинация с газа за хъба, предстоящото договаряне на цените на руския газ за България, станало възможно благодарение на антимонополното разследване на ЕК, е и АЕЦ „Белене“.

Който и да е стратегическият инвеститор за „Белене“, централата ще е руска – руски е проектът и откупените реактори, пакетирани в кашони на площадката.

„Все пак „Росатом“ е конструктор на проекта, те са производители на това оборудване и без „Росатом“ много трудно бихме направили каквото и да било“, заяви Петкова през септември 2018 г. А „Росатом“ вече няколко пъти напомнят, че няма АЕЦ без гържавна гаранция (под някаква форма).

Така приказката „да не загубим инвестираните досега 3 милиарда“ предвещава още разходи за данъкоплатците, без да има ясна перспектива за цени и срокове и без да има икономически анализ, който да оправдава подобни разходи.

ИЗТОЧНИЦИ

<https://goo.gl/4MdPsP>

<https://goo.gl/gKUWp7>

<https://goo.gl/SXcE4E>

ЕДНИ 500 МЛН. ЛВ. ЗА НЕПРОЗРАЧНИЯ ХОЛДИНГ-КАСИЧКА

ЛИЛИЯ ЦАЧЕВА

Една от най-непрозрачните фирми в България се казва Държавна консолидационна компания. Тя не обявява търгове по Закона за обществените поръчки. Но за сметка на това правителството ѝ даде едни 500 млн. лв. за... ремонт на язовири. Досегашната липса на прозрачност не дава достатъчно основания на данъкоплатците да бъдат спокойни.

Знаете ли що е то ДКК? Ако попитате Google, е твърде вероятно да не успее да ви отговори убедително, въпреки че абривиатурата съществува от близо десетилетие, а към края на 2018 г. дружеството, което се крие зад нея – „Държавна консолидационна компания“ ЕАД, е с капитал над 888 млн. лв. – приближавайки се по обем до мастодонт като Националната електрическа компания (НЕК).

ДКК притежава десетки държавни фирми и имоти, а от времето на втория кабинет „Борисов“ трупа все повече и повече. Единоличен собственик е Министерството на икономиката, а разпоредител с имуществото – министърът на икономиката.

Въпросната държавна компания няма сайт. Историята не помни някога да е давала публичен отчет, въпреки че в Търговския регистър се намира подобен документ за 2016 и 2017 г. В интернет страницата на собственика пък е истинско предизвикателство да се открие информация за гигантското дружество – каквато и да било. Ако има обявени търгове, то извън самите обявления друга информация липсва. Регистърът на обществените поръчки към едноименната агенция не подозира за съществуването на компанията. Тя просто не е обявявала обществени поръчки досега.

ОЩЕ ЕДНИ 500 МЛН. ЛВ.

Държавната фирма стана отново актуална през 2018 г., благодарение на Решение № 495 на Министерския съвет от 13 юли. С акта си правителството отпусна половин милиард лева към бюджета на Министерството на икономиката. За сравнение – целият бюджет на министерството за същата година е 80 365 000 лв., т.е. над шест пъти по-малко. Целта на решението на правителството е така да се увеличи капиталът на ДКК. Първоначално от съобщението на пресслужбата на Министерския съвет нямаше обяснение какво налага трансфера на 500 млн. лв. Впоследствие бе обяснено, че парите ще са за... ремонт на язовири.

ПРОЗРАЧНОСТ ВСЯКА ТУКА ОСТАВЕТЕ

Решението на правителството изглеждаше изненадващо, но всъщност малко по-рано е „законодателно подкрепено“. През април 2018 г. правителството внесе промени в Закона за водите. Те бяха приети през юни от Народното събрание, а в преходните и заключителните разпоредби се появява този текст:

„§ 4б. (1) Ремонтите и реконструкциите на язовири – държавна и общинска собственост, с изключение на тези, възложени на концесия, за които в концесионния договор е предвидено извършването на ремонтно-възстановителни дейности от страна на концесионера, могат да се възлагат от търговско дружество със сто на сто държавно участие, определено от Министерския съвет.“

Речено-сторено няма и месец по-късно – въпреки гумата „могат“ в законовия текст, тоест може да се действа и по друг начин – ДКК е избрана да върши високоотговорната дейност за сигурността на язовирите, а оттам – и на населението.

Чак през октомври в правната система на правителството се появи и списък с язовири за спешен ремонт – 354 на брой. Тоест ще се харчат средно по 1.4 млн. лв. за обект – поне това показва сметката. Списъкът е изготвен от Държавната агенция за метрологичен и технически надзор (ДАМТН)

Оттук нататък се очаква ДКК – според публикация във в. „Сега“, позоваваща се на отговори от Министерството на икономиката, чрез две от дружествата в портфолиото си: „Еко Антрацит“ ЕАД и „Екоинженеринг РМ“ ЕООД – да започне да усвоява средствата по предназначение. Любопитното е, че двете фирми влизат в състава на ДКК съответно през март 2018 и през октомври 2018г. При „Еко Антрацит“ се наблюдава и друго „движение“ по партидата в Търговския регистър – само два месеца преди да премине в мегадружеството, капиталът също е увеличен – от 50 000 лв. на 120 050 000 лв. – на база на постановление и решение на Министерския съвет от декември 2017 г. Мотивът – за извършване на дейности по

преструктуриране на рудодобива и поетапно закриване на неефективни производствени мощности. Фирмата е обявила една обществена поръчка отпогава – за поддръжка на хвостохранилище. И още нещо – и в двете фирми под шапката на ДКК са протекли рокади „на върха“. Въобще „върховете“ в ДКК и компаниите под шапката ѝ са ветровити места, показва историята.

КОЙ ЩЕ ПОЛУЧИ ПАРИТЕ?

Как ще се избира изпълнител на ремонтите за половин милиард лева? Въпросът е с повишена трудност. В мотивите към промените на Закона за водите пише:

„Регът и условията за разходването на публичните средства ще бъде подробно регламентиран в актове на Министерския съвет в съответствие на Закона за държавния бюджет. Търговското дружество ще възлага изготвянето и изпълнението на съответните обекти (...) по реда на Закона за обществените поръчки.“

ДКК обаче, която е натоварена с дейността, не само никога не е обявявала поръчки по Закона за обществените поръчки (ЗОП), ами и не е съвсем ясно дали има такова задължение. Още през юли 2018 г. в. „Капитал“ пита Агенцията за обществени поръчки (АОП) дали компанията трябва да обявява търгове по реда на закона, но от официалния отговор става ясно, че... нищо не е ясно. Въпреки че ДКК е изцяло държавна компания и се разпорежда с публични пари. „Еко Антрацит“ и „Екоинженеринг“ – ако наистина тези компании от портфолиото на ДКК поемат работата, също ще разполагат с публични средства – въпросните 500 млн. лв., а те ще трябва да ползват подизпълнители. Ако няма тръжни процедури обаче, няма да е ясно нито как се избират изпълнителите на ремонтните работи, нито кои са те, нито какви са цените на дейностите, нито имало ли е конкуренция при избора.

Ето какво пише в отговора от АОП по темата:

„Преценката дали конкретно юридическо лице е възложител по чл. 5, ал. 2-4 от ЗОП и отговорността за нея е

на самото лице. Съгласно чл. 2 от Правилника за прилагане на ЗОП то трябва да съобрази относими ли са за него изискванията на закона и в седемдневен срок от настъпване на съответното обстоятелство да уведоми АОП за придобиване или изгубване на това качество.“

От публичните документи и информация до момента не е ясно нито за какъв период от време ще се харчи отпуснатият половин милиард лева за ремонт на язовири, нито как. Съвсем отделна подробност е, че в държавата съществуват и други структури, които имат ангажименти към язовирите – като се за започне от „Напоителни системи“ и „Язовири и каскади“ и се стигне до чисто новото Държавно предприятие „Управление и стопанисване на язовири“, създадено с цел уж да се изчистят неяснотите със собственост и най-вече със задълженията по поддръжката. Половината общини в България вече се отказаха от свои язовири в полза на новото предприятие, защото не могат да ги стопанисват.

Тогава защо точно ДКК ще ремонтира язовири, освен за да се заобиколят правила за прозрачност? Вероятно отговорите ще започнат да идват, когато започнат ремонтите. Неяснотите около решения, свързани с ДКК обаче, съвсем не са изненада и досега.

Решението на Министерския съвет за трансфера на 500 млн. лв. към ДКК стигна и до съда. Обжалва го извънпарламентарното политическо обединение „Демократична България“ именно с мотив непрозрачност на харчовете. На 3 октомври тричленен състав на ВАС с председател съдия Бисерка Цанева издава определение, с което оставя жалбата без разглеждане. Основен мотив – жалбоподателят няма правен интерес.

„Жалбоподателят няма правен интерес от оспорване на постановлението, тъй като не е адресат на акта и негови права и законни интереси не са непосредствено нарушени или застрашени, актът не поражда задължения за него“, пише в определението.

ИЗ ИСТОРИЯТА НА ХОЛДИНГА-КАСИЧКА

Документално ДКК е вписана в Търговския регистър през 2008 г., но през 2010 г. по времето на първия кабинет „Борисов“ започва да се превръща в „касичка“. Идеята тогава – парите от приватизация на държавни активи да не отиват в т.нар. Сребърен фонд. Простичко казано – държавата апортира имуществото в ДКК, а компанията – бидейки търговско дружество – се разпорежда с него и прибира парите. Те след това могат да влязат в държавния бюджет като дивидент, но заобикалят фонда, който трябваше от приватизация да събира пари за пенсионната система. Въпросните продажби формално не се водят точно приватизация.

Към настоящия момент ДКК е с предмет на дейност „придобиване, управление, оценка и продажба на участия в български и чуждестранни дружества, придобиване, управление и продажба на облигации, отдаване под наем на недвижими имоти, собственост на дружеството, както и всякаква друга производствена и търговска дейност, незабранена от закона“. Така с годините – и особено при втория кабинет „Борисов“ ДКК се сдоба с какви ли не цели дружества, части от дружества и имоти. Компанията за кисело мляко „Ел Би Булгарикум“, бившето летище край Стара Загора, десетки имоти, които министерства апортират, най-големите оръжейни държавни фирми като ВМЗ Сопот, „Кинтекс“, а след фалита на КТБ – и на „Авионамс“. В холдинга е още Националният институт за изследване на вино и спиртни напитки, около който също имаше история с имот, продаден на „Булгартабак“ по време на втория кабинет „Борисов“, въпреки че самото дружество е в забранителния списък за приватизация. Допреди решението на Министерския съвет капиталът бе 385 млн. лв., като до началото на 2016 г. е малко по-голям – 9 млн. лв., след което започва да расте скоростно.

ДКК се ръководи от Лъчезар Калбууров, Ясен Спасов и Красимир Тенев. Те бяха върнати на постовете си от времето на министър Божидар Лукарски от наследника му Емил Караниколов, въпреки че служебният министър

Теодор Седларски ги бе отстранил. Това се случи именно заради продажбата на т.нар. Дом на виното, който е част от включения в забранителния списък за приватизация Национален институт за изследване на виното и спиртните напитки. Теренът е на „София БТ“ (част от „Булгартабак Холдинг“, свързан с депутата от ДПС Делян Пеевски – б.р.) на столичния булевард „Цар Борис Трети“. След сделката сградите на терена бяха съборени. В момента там текат изкопни работи, но не е ясно за какво. А домът на виното отдавна не е там.

ДКК е длъжник на Българската банка за развитие от 2016 г. Първоначално заемът бе на стойност 37 млн. лв., след това бяха прибавени още 15 млн. лв. през 2017 г. В началото на 2018 г. е подписан нов анекс – за нови 55 млн. лв. С част от първите заеми ДКК купи, а на практика одържави авиоремонтния завод „Авионамс“ (срещу 29 млн. лв.). Заводът се продаваше заради дългове към фалиралата КТБ. За последния транш обаче няма никаква яснота за какво ще се ползва. Така към момента ДКК е заложена като обезпечение в ББР срещу общ заем от 99 647 105 лв. И държавната компания, и държавната банка пък са с един и същи принципал – министърът на икономиката...

А иначе – приходите на ДКК за 2017 г. според Годишния финансов отчет са 22 млн. лв. от дивиденди (основно от ВМЗ-Сопот) и от лихви. Разходите от 3 млн. лв. пък основно са за издръжка на 17-те служители, за лизинг на автомобили и за услуги.

ИЗТОЧНИЦИ

<https://goo.gl/Y5JuxE>

<https://goo.gl/LjK6os>

<https://goo.gl/14A7vC>

<https://goo.gl/k6i49U>

<https://goo.gl/2V3uMs>

<https://goo.gl/k2jsm1>

БДЖ – ПОТЪВАНЕТО ВЪРВИ ПО ПЛАН

СВЕТОСЛАВ МЕТАНОВ

Българските държавни железници (БДЖ) се превърнаха в символ на това, докъде води безотговорното пилеене на общите ни ресурси. Новини за корупционни скандали и аварии се редуват със съобщения за поредната държавна субсидия за стотици милиони. Все по-малко хора обаче пътуват с БДЖ.

„Важно е, че спасихме БДЖ от фалит. Заварихме компанията с дългове за 850 милиона лева, а сега са почти на нула...“ Това е постоянният бял шум, който трябва да приспи абсолютно всички „клевети и инсинуации“ за прахосничество и корупция в националната жп компания. Почти със същите думи напусна поста си бившият министър на транспорта Ивайло Московски, а наследникът му Росен Желязков още при една от първите си изяви обяви, че „БДЖ ще заемат полагащото им се място на гръбнак на транспортната схема на страната“. За съжаление, всичко случило се досега в държавните железници не прави постигането на тази цел много вероятно.

БДЖ е случаят, в който държавата е наистина лош стопанин. Липсата на воля за реформи прави положението още по-тежко и зануляването на дълговете не решава проблемите. Това се вижда съвсем ясно от финансовите резултати, обществените поръчки, качеството на обслужване и статистиката за железопътните инциденти.

КОЙ ПЛАЩА ДЪЛГОВЕТЕ?

Причината за изчезването на многомилionните дългове на националния железопътен превозвач не е в провеждането на реформи, подобряването на вътрешнофирмените процеси и ефективността, а оттам и на дългосрочната пазарна жизнеспособност на холдинга. Причината е съвсем елементарна и може да се обобщи като „друг плаща сметката“. А плащачът винаги е един и същ – българските данъкоплатци, от които съвсем нищожна част се возят на влак. Според одитния доклад на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията за миналата година 92% от клиентите на БДЖ-Пътнически превози са ученици, студенти и пенсионери, ползващи намаление.

През 2007 г. консолидираните приходи на групата компании от Холдинг БДЖ възлизат на 546.397 милиона лева. Десет години по-късно, през 2017 г., те са значително по-ниски – 346.123 милиона лева. Спазът на постъпления-

та с внушителните 200.274 милиона лева, или с 37%, за периода е важен, но далеч по-съществена и стряскаща е разбивката за това, откъде идват парите в жп превозвача.

Приходите от продажби през 2007 година са възлизали на 422.372 милиона лева, или малко над 77 процента от общите приходи. За същата година помощта от държавата към БДЖ е възлизала на 124.025 милиона лева.

Как обаче изглеждат нещата през 2017 година? Постъпленията от продажби се сричат до 171.123 милиона лева, които представляват по-малко от половината от консолидираните приходи на групата компании в холдинга. Спадът е 2.5 пъти спрямо 2007 г. В същото време точно обратното се случва с финансиранята от държавата. За 2017 г. субсидията възлиза на 175 милиона лева, което на практика означава, че БДЖ не са спрели работа само благодарение на бюджетната инжекция.

Колкото и абсурдно да звучи, колкото повече пари получават държавните железници – толкова повече затъва компанията. Намалява качеството на и без това некачествената услуга, а управлението става все по-неефективно.

Ако се върнем още по-назад, ще видим, че през 2004 г. парите за БДЖ от държавата са били 59.841 млн. лева, през 2005 г. те нарастват на 82 млн. лева, а година по-късно вече са 99.263 млн. През 2007 г. субсидията е 124.025 млн. лева, през 2008 г. – 149.854 млн. лева.

ПОЛОВИН МИЛИАРД ГОДИШНО

През 2009 г. БДЖ бе единствен кандидат за обществен жп превозвач у нас и държавата сключи с компанията 15-годишен договор за осигуряване на задължителна обществена услуга (ЗОУ). В него са регламентирани средствата, които поделението за пътнически превози ще получава, за да се движат влакове в страната. Записаната годишна субсидия е от 170 млн. лева плюс 30 млн. лева за капиталов трансфер и плюс още 22 млн. лева компенсация за издадени билети с намалена стойност (учениците, пенсионерите и студентите пътуват с 50% намаление във влака).

Според клаузите на контракта обаче парите за пътуванията с намалена стойност трябва да се отчитат на база продадените билети, а пътниците във влака започнаха рязко да намаляват. За БДЖ се оказа невъзможно да докаже компенсаци от 22 милиона лева и затова през 2011 г. субсидията бе увеличена на 175 милиона лева годишно, а капиталовият трансфер на 35 милиона лева на година, само и само да не намалее финансирането.

Парите от бюджета за другата държавна железопътна компания – НКЖИ, също са внушителни. Те са почти без промяна през последните години – субсидията е 135 милиона плюс още 105 милиона лева за капиталови разходи.

Така регулярният бюджетен разход за железопътен транспорт гони половин милиард лева на година.

И РЕЗКИ ДВИЖЕНИЯ

През 2010 година БДЖ, когото по това време бяха управлявани от почти същия управленски екип, който е и сега, едностранно спря обслужването на заемите. Ходът явно целеше да бъдат стреснати банките кредитори и в крайна сметка да се стигне до отстъпки по плащанията – редуциране на лихви и главница. Не стана така обаче. Кредиторите заведоха международен арбитраж и го спечелиха. Така благодарение на мениджмънта на компанията към дълговете се прибавиха и 8% наказателна лихва годишно. Само по тази причина българските данъкоплатци платиха още около 100 милиона лева за периода 2011–2017 година.

След спирането на плащанията кредиторите на БДЖ станаха особено нетърпеливи и въпреки многократните разговори и срещи с тях през 2015 г. пристъпиха към разпродажба на заложените към тях дълготрайни материални активи. В края на 2016 г. се стигна до действия за предсрочна изискуемост на дълга и се наложи бюджетът отново да помага. След неуспешен опит за преговаряне, през февруари 2018 г. правителството гласува 30.9 млн. лева за плащане по заема, а през юли още 104 млн. лева за пълното му погасяване. В противен случай жп компания-

та щеше да загуби почти всичките си товарни вагони и дори историческата сграда на централата на холдинга на столичната улица „Иван Вазов“ № 3.

КАКВО ПОЛУЧИХМЕ СРЕЩУ МИЛИАРДИТЕ?

Отговорът може да се види и с просто око, но по темата излезе и много изчерпателен анализ за жп транспорта в Европа на Бостънската консултантска група The 2017 European Railway Performance Index.

В него има недвусмислен извод, че парите на българските данъкоплатци се харчат най-неефективно сред всичките изследвани 25 държави на континента. Изследването е направено по три основни показателя – качество на превозите, честота на използване и безопасност. България е на дъното по всички критерии. Данните в анализа показват и че при аналогично проучване на Бостънската консултантска група от 2012 г. железниците у нас са били на предпоследно място в Европа с една идея по-добри от румънските. Това обаче вече не е така.

Тези изводи се потвърждават и от данните на Евростат за развитието на жп сектора в Европа. Докато железопътният транспорт в почти всички държави подобрява представянето си и бележи ръст като по-екологичен и ефективен в сравнение с автомобилния, то България се движи в обратната посока. Именно у нас базираното в Люксембург бюро отчита най-големия спад на пътуващите с влак през 2016 г.

Според групи данни на Евростат през 2015 г. българите са най-неудовлетворени от качеството на жп услугите, които получават, сред всички държави от ЕС. Само две години по-рано степенята на удовлетвореност на потребителите у нас е изпреварвала тази в Полша и Хърватия.

ИМА ЛИ ДРУГ ВАРИАНТ?

Дори и Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията най-накрая да предприе-

ме мерки за по-професионално управление на железниците и по-ефективно изразходване на парите на българските данъкоплатци, ще бъдат необходими години ситуацията да се промени в положителна посока. През последните години в БДЖ има огромно изоставане на ремонтните програми както за локомотивите, така и за пътническите вагони. Най-големите и важни обществени поръчки на компанията бяха спрени заради обжалвания за дискриминационни условия.

Голямото изпитание, може би финално за БДЖ, ще е през 2024 година. Тогава изтича договорот на компанията с гържавата и ще има нов конкурс, на който едва ли пак гържавната компания ще е единствен кандидат. В Европа в момента има много жп компании с излишен или остарял подвижен състав, който за родните стандарти си е истински лукс. А ако гържавната субсидия се насочи към друг оператор, това ще бъде окончателният епизод на сагата фалит на БДЖ.

ИЗТОЧНИЦИ

План за оздравяване и развитие на Групата на „Холдинг БДЖ“ ЕАД за периода 2015–2022 г. <https://goo.gl/oxDUkS>

Отчети на търговските дружества с гържавно участие (по ПМС 114/2010 г.) <http://www.minfin.bg/bg/1268>

Анализ на Бостънската консултантска група за европейските железници през 2017 г., <https://goo.gl/aKZT24>

Данни на Евростат за пътническите железопътни превози през 2015 и 2016 г. <https://goo.gl/MJGuqU>

Данни на Евростат за удовлетвореността на клиентите от качеството на жп транспорта <https://goo.gl/R769Mf>

<https://goo.gl/9Gn5fo>

<https://goo.gl/QBWGNz>

<https://goo.gl/Pi8E6w>

<http://www.minfin.bg/bg/1268>

<https://goo.gl/q3xDdN>

<https://goo.gl/nD5VMt>

<https://goo.gl/Z9WnSH>

ИСТОРИЯ

ЗА ДВА ДРОНА, ЕДИН ДЖИП И МВР

БОГОМИЛ ВЪРБАНОВ

Редовното оплакване на всеки министър на вътрешните работи е, че почти всички пари отиват за заплати и не остават средства за модернизация. Проблемът обаче е още по-голям, защото дори и малкото останали пари за техника се харчат твърде... непестеливо.

Всяка година ганъкоплатците отделят около 1.3 млрд. лв. за ведомството, като близо 90% от тях са предназначени за заплати и осигуровки. И вместо чрез обявената от бившия министър Валентин Радев реформа да се намалят разходите, тези промени бяха спрени от новия вътрешен министър Младен Маринов, защото няма „необходимост“.

Приемственост в посока на оптимизация и реструктуриране на МВР няма, но има в една друга сфера – новият министър ще бере плодовете от обявените по времето на предшественика си обществени поръчки.

ДРОНОВЕ, АМА ОТ СКЪПИТЕ

Следвайки максимата, че най-лесно се харчат чужди пари, МВР вече е горд собственик на два дрона и автомобил на обща стойност от 429 984 лв. с ДДС след проведена процедура по Закона за обществените поръчки (ЗОП).

Поръчката е спечелена от пловдивската фирма „Темпекс“, а другите двама участници са отстранени, тъй като офертите им не отговарят на условията. Интерес буди фактът, че фирмата победител се занимава с продажба и поддръжка на климатични и вентилационни системи, като никъде сред дейностите, афиширани на официалния ѝ сайт, не фигурира думата „дрон“. Факт е обаче, че „Темпекс“, в обединение с други фирми – „Българска дрон академия“ и БАН, печелят първа награда от Международния технически панаир – Пловдив, през 2016 г. за безпилотна система, която лови радиация.

Договорът на „Темпекс“ с МВР е сключен на 30 май 2018 г., а срокът за доставка е бил 31 август, като това е третият, явно щастлив, опит за осъществяване на поръчката (първият е от края на 2016 г. според Агенцията за обществени поръчки).

Предназначението на техниката, която фирмата трябва да достави, е тя да се използва за охрана на българо-турската граница. Обществената поръчка е съфинансирана от фонд „Вътрешна сигурност“ на ЕС. Целта е дроновете да улеснят работата на граничните полицаи

от Регионална дирекция-Елхово. Като „Темпекс“ ще трябва да обучи за 9360 лв. и шестима „оператори“, които в края на подготовката трябва да са натрупали не по-малко от 4 летателни часа с грон.

АХ, ТОЗИ ИНТЕРНЕТ...

Всичко звучи добре до момента, в който резултатът от най-обикновено търсене в интернет започва да поражда сериозни съмнения. Офертата на „Темпекс“ включва 2 бр. летателни модула „Explorer 1000“ за сумата от 260 016 лв. с ДДС. Проверка показва, че един базов модел грон от посочената марка струва 38 227.45 лв. с ДДС, а с всички екстри е 64 785 лв. Тоест два такива грона правят общо 129 570 лв., което е два пъти по-малко от посочената в офертата цена.

Освен ако „Темпекс“ не достави на МВР 4 грона с всички екстри, нещо, което не го пише в офертата им, то разликата в цената – 130 000 лв. – вероятно няма да бъде възстановена на европейските данъкоплатци.

Фирмата производител на гронове предлага също така и два различни вида летателни апарата от модела, който е доставен на МВР. Цената им е еднаква, но вторият вид лети до 70 мин, а не до 60 мин и може да носи не 2 кг, а 3 кг тежест. Ведомството обаче не е имало късмет да им бъде предложен гронът с по-добрите характеристики.

Офертата предвижда още „Темпекс“ да достави и наземна контролна станция, заедно с необходимите софтуер и оптична система. Във фирмения магазин такава станция, с всички екстри, струва 13 888.62 лв. с ДДС, а без екстрите цената ѝ е 9116.30 лв. с ДДС. В този случай МВР са получили системата по-евтино, за 8400 лв. с ДДС.

Колко добра обаче е тази оферта и дали не е такава само привидно? Оказва се, че „евтината“ станция се предлага от фирмата производител както отделно, така и безплатно с покупката на съответния модел грон. Вероятно и в този случай данъкоплатците просто нямаме късмет с това как институциите харчат парите ни.

КОЙ ЩЕ ВОЗИ ДРОНОВЕТЕ?

Въпросите обаче не свършват дотук. МВР е закупило още и автомобил Ford Ranger double cab XL, който според ценната оферта струва „скромните“ 91 728 лв. с ДДС. Той ще има за цел да транспортира дроновете.

Във фирмения магазин базовата цена на въпросния модел автомобил е 52 234 лв. с ДДС. Дотук добре, но МВР имат изисквания: тяхната кола да бъде с 4+1 гуми, електрическа лебедка, сигнално-звукова уредба, лепенки на гранична полиция и да е в тъмнозелено. Тези допълнения излизат на данъкоплатците още около... 40 000 лв.

Осигуряването на скъпи джипове за Главна дирекция „Гранична полиция“ (ГДГП) е вече утвърдена практика. В началото на месец октомври 2018 г., отново чрез проект по Фонд „Вътрешна сигурност“ на ЕС – „Подкрепа за справянето с миграционния натиск по българските външни граници“, 341 джипа бяха предоставени на дирекцията. Базовата цена на автомобилите варира от 40 000 до 80 000 лв., но тези са оборудвани с допълнителни системи, тъй като са предназначени за по-качествено справяне с мигрантския натиск в България. Според статистиката за месеците август, септември и октомври този „натиск“ се равнява на общо 2416 лица, които са се опитали да влязат през границата ни или са заловени във вътрешността на страната.

И ОТНОВО С ПАРИ ОТ ЕС

Друга обществена поръчка, отново финансирана от фонд „Вътрешна сигурност“ на ЕС, е за обучение на служителите от ГДГП за обезпечаване и еднакво прилагане на правото на ЕС.

За да се постигне целта на поръчката, на първо място граничните полицаи ще изучават английски език в две нива (240 часа), а това ще струва 112 500 лв. без ДДС, или 135 000 лв. Сумата ще бъде платена за обучението на 110 служители, което прави по 1227 лв. на човек. Подготовка само за едно ниво излиза 613 лв., което е с около 200 лв. повече от редовните цени, които се предлагат в езиковите центрове.

По плана, разчертан от МВР, подготовката по език трябва да помогне на полицаите при участието им в съвместни операции, организирани и координирани от Агенция Фронтекс, при обмена на информация и реализирането на международни проекти.

Според документацията обаче служителите от районните гранични управления в Кюстендил, Русе и Смолян ще се обучават в начални нива А1 и А2, което едва ли ще им бъде достатъчно, за да изпълнят целите на проекта. Но

за това пък колегите им от Елхово, Бургас, аерогари и Драгоман ще усвоят по-високите нива В1 и В2.

На второ място обществената поръчка предвижда да се проведе обучение по прилагане на правото на ЕС. То ще бъде с продължителност едва три дни и ще струва 93 000 лв. с ДДС, или по 885 лв. на човек, като в този курс ще участват 105 служители.

В този курс граничните полицаи ще научат за това, какви са им правомощията в съответствие с Кодекса на шенгенските граници, както и как да извършват проверки и контрол спрямо директивите и регламентите на ЕС, и според съответните конвенции. Служителите ще разберат още какви права имат чужденците и ще научат за достъпа до международна закрила на ГКПП-тата.

Последната обществена поръчка обаче, обявена в средата на месец септември, все още не е приключила, а през октомври месец дори беше удължена. Причината – за спечелването ѝ е участвал само един кандидат. Кое то, за жалост, означава, че някои от нашите гранични полицаи ще продължат да работят незнаещи нито език, нито права – било то човешки или професионални. А за европейските данъкоплатци остава споменът за твърде широките пръсти на българското МВР.

ИЗТОЧНИЦИ

<https://goo.gl/xw5cK4>

<https://goo.gl/bcZF7a>

<https://goo.gl/dgtjeh>

<https://goo.gl/oEL5qn>

<https://goo.gl/3ZY6LR>

<https://goo.gl/ipiUjH>

ТЕМА С ПРОДЪЛЖЕНИЕ

ЗАЩО САНИРАНЕТО СТАНА ДВОЙНО ПО-СКЪПО?

МАРИЕТА ДИМИТРОВА

Програмата за „безплатно саниране“ продължава, а Благоевград продължава да е национален първенец. Цените обаче се повишиха двойно за няколко години, което веднъж оцелява всички данъкоплатци, а втори път оцелява тези граждани, които искат да санират домовете си със собствени средства.

Програмата за енергийна ефективност е към края си. В историята няма „ако“, но какво би станало, ако цените не бяха толкова високи, ако не бяха договорени много повече сгради от капацитета на програмата, ако имаше ефективен контрол... Може би при по-внимателно харчене на парите на данъкоплатците, с тези 2 млрд. лева щяха да бъдат санирани не 2 хиляди, а много повече сгради.

Цените и през 2018 г. остават като тези през 2017 г. – значително по-високи от цените по време на проекта „Енергийно обновяване на българските домове 2012–2015“, когато средните разходи бяха около 115 лв./кв.м.

Днес цените са почти двойно по-високи. Благоевград отново е областният център, който предостава подобни примери в изобилие. И отново оттук идват данни за връзки между представители на администрацията и строителните фирми, изпълняващи проекти по програмата. Тези връзки не могат изцяло да обяснят високите цени, но вероятно са едно от обясненията.

ПРИМЕРИТЕ ОТ БЛАГОЕВГРАД

Фирмата СТИЛСТРОЙ-М ООД е собственост Михаил Камбитов и Даниела Джукова, регистрирана е в Благоевград. Дружеството често печели поръчки, които имат разнообразен характер – от ремонт на асфалтови настилки, през благоустрояване на улици, аварийни реконструкции на водопровод, зимно снегочистване, саниране по Програмата за енергийна ефективност до реконструкцията на площици, фонтани и улично осветление.

Сред последните проекти на фирмата е една от 10-те обособени позиции в поръчката „Изпълнение на Инженеринг – проектиране и изпълнение на СМР... във връзка с реализацията на Националната програма за енергийна ефективност“. СТИЛСТРОЙ-М ООД санира блок в жк „Запад“ за сумата от 444 365.23 лв., или около 270 лв./кв.м – повече от два пъти по-висока цена от средната за първия етап на програмата за саниране. Друга позиция е спечелена от фирма МИЛЕ ИНЖЕНЕРИНГ ЕООД за цена 423 977.16 лв., или около 180 лв./кв. м.

Какво общо имат тези два случая ли? Общото е едно име – инж. Емилия Тунева, която е заместник-кмет на Община Благоевград по териториално и селищно устройство (ТСУ). В офертата на „Стилстрой М“ ООД инж. Тунева е вписана като „проектант по част ПБЗ“ (план за безопасност и здраве – б.а.), а в тази на „Миле инженеринг“ ЕООД като „конструктор“. Договорите на общината с двете фирми са сключени на 8 август 2017 година, като инж. Тунева е имала ангажимент и към двете фирми по едно и също време. Срокът на договорите е 65 дни (20 дни за проектиране и 45 дни за изпълнение), което означава, че дейностите са били извършвани поне до средата на месец октомври 2017 година. Инж. Тулева обаче е назначена на длъжността зам.-кмет още от началото на октомври 2017 година – т.е. по времето, когато тя е работила с двете фирми, които изпълняват поръчки в същата община.

Но тези два случая не са изключение. Зам.-кметът на Благоевград е работила и с други фирми, които печелят поръчки в общината. „Ай би си-консулт“ ЕООД сключва на 27 ноември 2017 година договор за „Въвеждане на мерки за енергийна ефективност, осигуряване на достъп на хора с увреждания и цялостно обновяване на фасадите на сгради на ОД МВР и Първо РПУ – Благоевград“. Този път инж. Тунева е вписана в офертата като „Проектант - част Конструкции“.

ИМА ЛИ КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ?

Тези факти поражда сериозни опасения за конфликт на интереси, тъй като на практика заместник-кмет на една община е част от екипа на изпълнител по обществена поръчка в същата община. Нещо повече, поръчката попада в ресора и под контрола именно на инж. Тунева.

Тя обаче е попълнила декларация по Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси и е заявила, че „няма сключени договори с лица, които извършват дейност в области, свързани с вземаните в кръга на правомощията и задълженията ми по служебни решения“.

На изпратен въпрос по темата инж. Тунева отговори:

„От 02 октомври 2017 година заемам длъжността заместник-кмет по строителство и сигурност на община Благоевград. Преди да бъде назначена на този пост, съм работила на свободна практика в различни фирми като проектант и инженер. При встъпването ми като заместник-кмет съм прехвърлила авторските си права на правоспособни проектанти.

До 02 октомври 2017 година съм участвала в търгове за инженеринг по много процедури, но не съм сключвала договорни правоотношения. Договорите, които съм подписвала с фирми, са били за извършване на услуга“, пише тя.

Този отговор може да бъде тълкуван по различен начин, но не отрича отношенията на инж. Тулева с фирми, които

изпълняват обществени поръчки, и то по време, когато тя упражнява пряк контрол над тях. Тези връзки са видни и от документите, получени по Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ).

И ОЩЕ ПРОБЛЕМИ

През март 2018 г. Анतिकорупционният фонд (АКФ) сезира прокуратурата и АДФИ относно обосновано предположение за фалшифициране на данни в документацията на победителя от обществена поръчка за саниране на блок №38 в жк „Ален мак“ в Благоевград. Малко по-късно Районна прокуратура Благоевград потвърждава съмненията на АКФ, че в офертата на победителя – „Менкаура“ ЕООД, има данни за съставяне на официален документ, в който са удостоверени неверни обстоятелства с цел да бъде използван като доказателство за тях. Според Наказателния кодекс извършителят на това престъпление се наказва с лишаване от свобода до пет години. На практика управител е фалшифицирал „биографията“ на фирмата си, за да спечели обществена поръчка.

В „Черна книга на правителственото разхищение 2017“ описахме как част от проектите се печелят от фирми, свързани с лица от управлението на Благоевград. Очевидно тази практика продължава. В комбинация със завишени цени това води до по-малко санирани сгради и по-слаб контрол върху качеството, за което също писахме преди година. Но има и още един ефект.

ЕФЕКТЪТ ЗА ДРУГИТЕ

Въпреки няколкото опита за намаляване на референтните стойности, „гържавното“ саниране продължава да се извършва на по-високи цени от „частното“, което повлече нагоре и цените на свободния пазар. Докато преди година външна изолация с шпакловка и боя струваше около 20–35 лв./кв.м, към днешна дата цените вече твърдо вървят нагоре и варират между 45–65 лв./кв.м, показват справки

от няколко строителни фирми. Така програмата повиши цените и затрудни хората, които искат сами да санират домовете си, тъй като цените вече са непосилни за някои домакинства.

„Преди година потърсихме оферта от фирма за топлоизолация на апартамента ни, който е на втори жилищен етаж. Тогава ни дадоха цена от около 8000 лв., само преди месец същата фирма ни даде цена 11 000 лв. Разликата е грастична и сме сигурни, че се случи след така нареченото „безплатно санирание“, споделя Десислава Х. от Благоевградския квартал „Струмско“.

Проверка на цените на строителните материали показва, че там увеличение почти няма. Т.е. причината за поскъпването не може да бъде търсена там. Крайният резултат е, че всички данъкоплатци веднъж платиха санирането на ограничен брой сгради, а втори път плащат по-скъпо и когато решат сами да санират жилищата си.

ИЗТОЧНИЦИ

<https://goo.gl/Mez4NC>

<https://goo.gl/QESUUJ>

<https://acf.bg/?p=15144>

<https://goo.gl/JN52fo>

ТЕМА С ПРОДЪЛЖЕНИЕ

ЕВРОПЕЙСКА СТОЛИЦА НА...

ПРОПУСНАТИТЕ ПОЛЗИ

ГРИГОР РАЙЧЕВ

Пловдив е Европейска столица на културата през 2019 г. За подготовката бяха отделени десетки милиони лева на данъкоплатците, но месец преди официалното откриване резултатите все още ги няма. Забавянето върви заедно и с липса на прозрачност за част от разходите.

През септември 2014 г. международното жури определя Пловдив за победител в конкурса за титлата Европейска столица на културата в надпревара със София, Варна и Велико Търново, а през май 2015 г. Съветът на министрите на Европейския съюз официално обявява Пловдив и италианския Матера за европейски столици на културата за 2019 г.

Минават почти пет години. Местната власт в Пловдив има достатъчно време, за да подготви богатата културна програма, да подобри инфраструктурата на града, да реставрира културно-историческите си паметници и да съживи няколко публични пространства. Всички тези задачи общината сама си е поставила в концепцията на „Пловдив 2019“, с която градът печели авторитетното домакинство. Днес почти нито един от предвидените проекти не е завършен.

ПАРИ ЛИ НЯМАШЕ?

Всъщност пари има достатъчно – резултати няма. Финансирането в подкрепа на Европейска столица на културата е утвърдено от Министерския съвет с Многогодишната програма за периода 2015–2019 г. За подготовката на домакинството са определени 76.4 млн. лв. От тази сума 20 млн. лв. се предоставят от държавния бюджет, 46.4 млн. лв. трябва да осигури от своя бюджет Община Пловдив, 10 млн. лв. да се набавят от спонсори и други източници. Т.е. огромна част от сметката е предвидена за данъкоплатците.

Държавната субсидия е предвидена изключително за обновяване на културната инфраструктура. Само че обектите, включени в програмата и определени от самата община, ги няма. Става дума за изграждане на нов арт квартал, наречен Тютюнев град, ремонт на емблематичното за града кино „Космос“, реновиране на художествени галерии и промяна на облика на централния площад.

Броени дни преди официалното откриване на Европейска столица на културата, насрочено за 12 януари,

Пловдив реално има само зоологическа градина, която обаче не е въведена в експлоатация, разкопан площад и един частично ремонтиран подлез под него.

НИЩО НЕ Е ГОТОВО

Зоопаркът с шестте маймуни е първият обект от инфраструктурата на Европейска столица на културата, който още през 2015 г. погълна 4 млн. лева от държавната субсидия и подробно е описан в „Черна книга на правителственото разхищение 2017“. Делото все още не е приключено. През юни 2018 г. специализираният съд в София го върна на прокуратурата за допълнителни доказателства по обвинението. Въпреки че зоопаркът не работи, за него е създадено специално общинско предприятие „Зоопарк Пловдив“ и дузина негови служители вече две години се издържат от общинския бюджет.

Площад „Централен“ трябваше да се превърне в един от най-зрелищните арт центрове. Но и това не се случи. Строително-монтажните работи започнаха едва няколко месеца преди старта на Европейска столица на културата. Използва се любимата форма на общината – „инженеринг“, т.е. избраната на търга фирма има задължението да направи проект и след това да го изпълни. Това лишава ганъкоплатците от възможността да проследят архитектурен конкурс и публично обсъждане на проекти. Появиха се и въпроси как са определени точно 12 млн. лева за площада, при положение че обществената поръчка се проведе без проект и количествено-стойностна сметка. Римският форум на Филипopol също няма да посреща туристи реставриран, въпреки че първоначалните намерения бяха с тези 12 млн. лева да бъде свършена и тази работа.

Бившето кино „Космос“ наподобява гробница на безстопанствеността. Двуетажната общинска сграда със зала за 900 зрители стои под ключ четвърт век. В програмата на Европейска столица на културата киното фигурира като един от арт центрове. Галерията, предоставена за ползване на Дружеството на пловдивските художници, е

съборена, а нова не е построена. Тютюневият град продължава да е в руини, а според програмата на Европейска столица на културата трябваше да стане вторият градски арт квартал по подобие на „Капана“.

И БАВНО, И НЕПРОЗРАЧНО

Забавянето невинаги е свързано с разхищение на публични средства. Често става дума за неспособност на администрацията да планира дългосрочно, да подготвя проекти и да провежда открити процедури. Когато няма прозрачност обаче, данъкоплатците имат право на съмнения. А

такива в Пловдив бяха многократно изказвани публично.

Средствата от държавната субсидия бяха няколко пъти преразпределяни за обектите, защото поради липсата на проекти цените им се променяха в движение. Пловдивчани не са получили публичен отговор на въпроса къде са инвестирани 46 млн. лв., които Община Пловдив трябваше да осигури от своя бюджет. Според откъслечни обяснения на администрацията с тези пари се издържат културните институции и културният календар на Пловдив, които си съществуват обаче много преди да се отделят пари за Европейска столица на културата.

Деятелността на фондация „Пловдив 2019“ е капсулирана в рамките на тесен кръг от хора. За седем години фондацията претърпя многократни кадрови трусове, включително и в ръководния състав. На сайта може да бъдат открити отчети по години, в които има общи наименования на дейности, но в нито един от тях няма данни за изхарчените пари.

Информационната завеса над „Пловдив 2019“ предизвика недоволство в Общинския съвет, който отказа да гласува бюджета на фондацията, докато ръководството не представи подробен отчет за разходите и програмата за 2018 г. Така пловдивчани видяха най-накрая конкретни числа и много от тях останаха неприятно изненадани.

КЪДЕ ОТИВАТ 12.5 МЛН. ЛВ. ЗА ГОДИНА?

През 2018 г. фондацията разполага с 12.5 млн. лв. бюджет, завишен два пъти и половина спрямо предходната година. Близо 8 млн. лв. са планирани за дейности, свързани с подготовката и финансиране на проекти. За собственото си съществуване „Пловдив 2019“ харчи 1.7 млн. лв., от които 709 340 лв. са за възнаграждения на персонала. (Управителният съвет работи без заплащане). За външни услуги са заделени 158 000 лв., за командировки и участие в международни срещи – 80 000.

Недоумение предизвика фактът, че фондацията наема офис в частна сграда, при положение че вече има пре-

доставени общински помещения в центъра на града. Това не пречи на ръководството да наеме още един офис – два етажа в един от малкото ремонтирани складове в т.нар. Тютюнев град. Договорът за наем на частния имот е сключен за две години, а в годишния бюджет на „Пловдив 2019“ за новия офис са осигурени 303 000 лв., отделно 110 000 лв. за ремонт. Отново без публично обяснение защо.

Разбира се, всички в Пловдив се надяват градът да се представи достойно като домакин на Европейска столица на културата. Официалното откриване на събитието е на 12 януари 2019 г. Светлинното шоу е невиждано, по думите на представители на местната администрация. Невиждани са и големите инфраструктурни проекти, с които Пловдив трябваше да посрещне авторитетното домакинство.

ИЗТОЧНИЦИ

Концепция за Пловдив 2019

<https://goo.gl/4fYd9Q>

Многогодишна програма 2015–2019 за подготовката на ЕСК

<https://goo.gl/ccYvXz>

Черна книга 2017

<https://goo.gl/r6fRn3>

Отчети на фондация „Пловдив 2019“

<http://plovdiv2019.eu/bg/documents>

Решение на Общински съвет за приемане на финансовия отчет на „Пловдив 2019“

<https://goo.gl/p73qYf>

<https://goo.gl/My8Xgj>

<https://goo.gl/qQH3gl/>

<https://goo.gl/wX7YAU>

<https://goo.gl/qHc8Pw>

<http://plovdiv2019.eu/bg/documents>

<https://goo.gl/mSp2dH>

52 МИЛИОНА ЛЕВА

ИЗТИЧАТ В РЕКА ЕЛХОВСКА

ЗАРКО МАРИНОВ

Родопите се сдобиха с първия си язовир от 30 години насам, но хората не могат да получават чиста питейна вода от него. Защото няма тръби, по които тя да стигне до домовете. Заема за десетки милиони от Световната банка обаче вече го връщаме.

Първият язовир за питейна вода, построен през последните 30 години в България, е „Пловдивци“ в Родопите. Той се намира в община Рудозем край българо-гръцката граница. Строителството му бе завършено със заем от Международната банка за възстановяване и развитие (Световна банка). То продължи повече от 20 години и струва на българския данъкоплатец около 75 млн. лв. През 2017 г. България започна и изплащането на заема, но няма да ползва язовира по предназначение години напред. Причината е колкото елементарна, толкова и скандална – през тези години никой не е забелязал, че от язовира до градовете Маган и Рудозем и околните села, които трябва да обслужва, няма изграден водопровод.

Идеята за изграждането на язовир за питейна вода край рудоземското с. Пловдивци е на повече от 30 години. Започва подготовка и изграждане на съпътстващ водопровод, но след 1989 г. обектът е спрял. Десет години по-късно е размразен от правителството на Иван Костов с идеята не само да реши проблемите с водоснабдяването на общините Маган и Рудозем, но и да осигури заетост на съкратените при реструктурирането на ГОРУБСО миньори. Обявената тогава цена е 19 млрд. лв. (19 млн. деноминирани – б. а.).

ДВА ПЪТИ ПО 22 МИЛИОНА ЛЕВА

Парите се оказват повече. До 2001 г. правителството влага в изграждането на хидровъзела 22 млн. лева, но не получава язовир, защото парите не стигат. Изпълнителите искат още 20 млн. лева от държавата, за да изпълнят договора си.

През октомври 2002 г., в отговор на питане от народния представител Николай Камов (БСП) бившият строителен министър Костадин Паскалев казва: „Днес язовирната стена и прилежащите ѝ съоръжения имат степен на завършеност около 70%, а пречиствателната станция за питейни води – около 10%“. Паскалев обещава, че до края на 2005 г. язовирът ще е готов, а необходимите средства за завършването му са още 22 млн. лв.

В следващите близо 10 години така и не се намират поисканите 22 млн. лв. за дострояване на язовира. До 1 февруари 2010 г., когато осигурените средства за довършване отново се оказват повече от първоначално планираните. Тогава България сключва договор с Международната банка за възстановяване и развитие по Проект „Развитие на общинската инфраструктура“, който предвижда страната ни да получи 81 млн. евро заем. От тях за завършване на строителството на язовирите „Пловдивци“ и „Луца Яна“ са заделени 52 млн. евро, а останалите пари са за рехабилитацията на яз. „Студена“ и изготвянето на регионални планове за водоснабдяване и канализация.

Изграждането на „Пловдивци“ е възложено на 9.12.2014 г. на международен консорциум с преобладаващо участие на руската компания „Зарубежводстрой“ (51%), гъщерната фирма на „Главболгарстрой“ АД – „ГБС – Инфраструктурно строителство“ (34%) и испанската „Агуа, резидиос и медио амбиенте“ (15%). Цената на договора е над 24 млн. евро, а срокът за изпълнение 900 дни. За обследване на строителната площадка, изготвяне на технически проект и тръжните документи е сключен договор с консорциум „СВЕКО Енергопроект“ на стойност 1.5 милиона евро. Подписан е и консултантски договор за супервизия и строителен надзор с консорциум „Рутекс-Фиктнер“ на стойност 1.3 милиона евро.

УДОВЛЕТВОРЕНИ УПРАВЛЯВАЩИ И...

През лятото на 2017 г. строителството на язовира най-после приключва. На 21 август приемателна комисия, съставена от 16 души и с председател зам. областния управител на Смолянска област Агриан Петров, одобрява извършеното от изпълнителя.

„С това бе направена важна стъпка към скорошното му завиряване и пускане в експлоатация, с което 2.7 млн. куб. метра питейна вода ще бъде осигурена за жителите на общините Рудозем и Мадан“, казва Петров. „Обекти като този дават удовлетворението ни като управленци! Ние имаме ориентация към постигането на конкретни

резултати! Говоренето оставяме на опозицията! Важно е, че хората оценяват по свършеното, а не по изговореното!“, казва по този повод и областният управител Недялко Славов.

След становището на приемателната комисия „Пловдивци“ е завирен, а 20-те хиляди жители на Маган, Рудозем и съседните им села започват да очакват с нетърпение в домовете им да потече чаканата от десетилетия вода. Но пускането на язовира отново се отлага.

ИМА ЯЗОВИР, НЯМА ВОДОПРОВОД

Но и никой не бърза. Защото няма водопровод, по който водата да стигне от язовира до Рудозем и Маган. Докато траело 30-годишното строителство на хидровъзел „Пловдивци“, положението още през 1985-1988 г. 26-километров стоманен тръбопровод се оказва напълно негоден и неподлежащ на ремонт, а загубите на вода по трасето са над 70%. „Водопроводът се нуждае от реконструкция и ние сме предприели стъпки в тази насока. Има изготвено прединвестиционно проучване. Търсим откъде да осигурим финансирането, за да се реконструира този водопровод и наистина водата, която е прекрасна в язовира, да стига прекрасна и до гражданите“, заявява при посещението си на „Пловдивци“ през май 2018 г. зам.-министър Малина Крумова.

„НА НИКОГО НЕ МУ СЕ ДАВАХА ПАРИ“

„Този водопровод е публична държавна собственост и още 2016 г. съм сигнализирай, че е необходима рехабилитация, за да се оползотворява водата. Но на никого не му се даваха пари, без да е опрял ножът до кокала“, заявява областният управител на Смолян Недялко Славов. „Проектирането и строителството ще се възлагат първо, а заложеният срок за рехабилитацията на 26-те километра до Маган е краят на 2023 г.“, каза в отговор на журналистически въпрос управителят на ВиК-Смолян Мариан Николов.

Сметката готвук: МРРБ 75 милиона лева, от които 52 милиона лева заем, който ще се изплаща до 2028 г. Засега всичко това не променя живота на хората в Родопите. Но дори и след подмяната на 26-километровия тръбопровод до Мадан и Рудозем водата ще достигне до около 10 000 души, колкото е населението на двете града. Според проекта „Развитие на общинската инфраструктура“ обаче водата от този язовир трябва да стига до 30 000 души в 35-те селища в района на Смолян. И понеже това няма да се случи скоро, тя ще продължи да изтича в река Елховска.

Безхаберното е записано и в официален документ. Финансовото управление на средствата по проект „Развитие на общинската инфраструктура“ е неефективно и неефективно, пише в заключението на одитен доклад на Сметната палата от 2016 г. И дава шест препоръки на министъра на регионалното развитие и благоустройството, които да изпълни в срок от шест месеца. В последващия доклад за изпълнение на препоръките от 2017 г. Сметната палата установява, че от общо 6 препоръки 5 не са изпълнени и една е изпълнена частично. А водата и парите продължават да изтичат.

ИЗТОЧНИЦИ

Иван Костов направи първа копка на хидровъзел „Пловдивци“
<https://goo.gl/TL4UaQ>

Стенограма от заседание на Народното събрание, 11 октомври 2002 г.
<https://goo.gl/Ar6sRb>

Заемно споразумение „Проект за развитие на общинската инфраструктура“ между Република България и Международната банка за възстановяване и развитие
<https://goo.gl/etGEDB>

Справка за субект в Регистър Булстат
<https://goo.gl/DU7nPt>

Заместник-министър Малина Крумова: Очакваме язовир „Пловдивци“ да бъде въведен в експлоатация още тази есен
<https://goo.gl/6n4kxY>

Проект за развитие на общинската инфраструктура
<https://goo.gl/CWm1e8>

Одиген доклад № 0300100415 за извършен одит на изпълнението на проект „Развитие на общинската инфраструктура“ за периода от 01.02.2010 г. до 30.06.2015 г.
<https://goo.gl/x3TRSr>

Доклад за резултатите от осъществения последващ контрол за изпълнение на препоръките от одиген доклад № 0300100415 за извършен одит на изпълнението на проект „Развитие на общинската инфраструктура“ за периода от 01.02.2010 г. до 30.06.2015 г.

<https://goo.gl/u56glj>

<https://goo.gl/HKLFQV>

<https://goo.gl/Qxp9zi>

<https://goo.gl/hD58m8>

<https://goo.gl/Lv9VMM>

<https://goo.gl/D9FcNx>

<https://goo.gl/7KR0Hh>

<https://goo.gl/yagUcp>

<https://goo.gl/MNwSvV>

ГОЛЯМОТО ПОТЪВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИ ПАРИ

ВЕСЕЛА НИКОЛАЕВА

Водният цикъл на Враца е емблематичен проект. Никой не знае нито колко ще струва, нито кога ще бъде завършен. Десетки милиони вече са похарчени, а резултати на хоризонта не се виждат.

Колко точно може да струва един проект за нова ВиК мрежа и пречиствателна станция? Повечето европейски общини могат да кажат поне с приблизителна точност и цената, и времето за изпълнение. Във Враца обаче години наред не знаят нито колко пари, нито колко време ще отнеме проточият се с години воден цикъл. Сегашното ръководство на общината наследява може би най-лошо подготвения проект за воден цикъл в България – и освен че наследява куп проблеми, те идват с подписани договори, от които няма как да се откажат.

Всичко започва преди десетина години, когато България още е в еуфория от европейските фондове, подпомагащи общинското развитие. Възможност за толкова много пари, с които да се направят инвестиции, на много места не е имало от десетилетия. За общински бюджет би било непосилно натоварване да обнови водоснабдителната и канализационната мрежа и да направи нови пречиствателни станции. Идва наглед лесно решение – ЕС дава възможности и много общини успешно подготвят и приключват т.нар. воден цикъл. Тогава изглежда, че Враца ще бъде един от първите градове с модерна ВиК мрежа и предчувствието е, че това дори ще бъде пример как европейските пари променят живота към добро. Само че всичко, което може да катастрофира, да поскъпне и да се забави – се случва именно във Враца.

„ЩЕ СМЕ ЗА ПРИМЕР“

През 2009 г. Европейската комисия одобрява апликация за цялостен воден цикъл на общината. Тогава Враца и Габрово са единствените български градове, които имат готови апликации. За северозападния град проектът трябва да струва близо 124 млн. лв. европейска безвъзмездна финансова помощ – или поне толкова е обявено първоначално. Общината готви документи, изисквания и търгове и екипът на кмета Костадин Шахов изглежда готов да започне същинската работа. В екипа е Петя Аврамова – заместник-кмет по строителство, устройство на тери-

торията и общинска собственост. През септември 2018 г. тя става министър на регионалното развитие.

Само няколко месеца по-късно, през 2010 г., е избран надзорникът „Консулгал БГ Партньорс“. Задават се избори, нещата започват да се бавят, а от октомври 2011 г. кмет на Враца става Николай Иванов, който дотогава е бил на същия пост в съседната община Криводол. Любопитното е, че Иванов печели изборите в съперничество с Аврамова. След загубата тя става председател на Общинския съвет във Враца. Новото ръководство на общината запретва ръкави и продължава бързо да подготвя документи. Така през 2012 г. започват да се пускат търговете – още тогава си проличава, че нещата няма да са гладки.

ВИЖ КОЙ ПЕЧЕЛИ

През февруари е обявен търг за Етап 2 на стойност близо 20 млн. лв. без ДДС, но през май поръчката е спряна след произнасяне на Комисията за защита на конкуренцията. През юни е пуснат нов търг, този път с прогнозна стойност 18.13 млн. лв. без ДДС и оптимистичния срок от 36 месеца за приключване. Сред пет оферти е избрана тази на „Понсстройинженеринг“ за 17.86 млн. лв. и срок от 16 месеца. По-голямата поръчка е за първия етап – 30 млн. лв., а победител е консорциум с водещ партньор „Водстрой 98“. Същата компания е водеща и в обединението, спечелило и третата поръчка – за пречиствателната станция, на стойност 15.8 млн. лв. без ДДС. Офертите са 12, но е предпочетен точно консорциумът, в който водеща е компания, свързвана с КТБ и депутата от ДПС Делян Пеевски.

Ако се вярва на написаното в поръчките, след най-много 36 месеца строителството трябва да е напълно приключило, ВиК мрежата да е обновена, а по улиците да няма следи от разкопаването. Договорите са подписани по времето на кмета Николай Иванов и заместник-кмета по строителство Красимира Георгиева. Тя е била служител на „Понсстрой“, преди да започне работа в общината, а след като напуска, отново се връща към стария си рабо-

подател, разказват публикации в „Капитал“.

Макар Георгиева и Иванов да подписват голяма част от договорите, Петя Аврамова много гържи да се знае, че водният цикъл е подготвен от нея, и често го нарича своя гордост, наред със спорния проект за „социализация“ и „атракционни“ в пещера „Леденика“, който бе описан в „Черна книга на правителственото разхищение 2015“.

ПЪРВОТО ПОТЪВАНЕ

Когато са подписани договорите с „Понсстройинженеринг“ и консорциумите с „Водстрой 98“, вече има ясни и публични индикации, че фирмите може да имат затруднения. През 2012 г. оборотът на „Водстрой 98“ е едва 22 млн. лв., а опитът ѝ в строителството не е особено голям. Междувременно кризата е засегнала „Понс холдинг“, компанията майка на групия изпълнител по водния цикъл. Холдингът спира плащания, натрупва дългове и през 2013 г. се стига до крайна мярка – запори и търг за продажба на имущество. Подобни търгове от частни съдебни изпълнители винаги са предшествани от дела поне месеци предварително. Така че няма как да не се е знаело за проблемите, ако някой от общината си е направил труда да проверява.

Затрудненията ще проличат съвсем скоро, когато Врѝца се оказва разкопана, с постоянно спиращо водоснабдяване и все по-отдалечаващ се краен срок. Общината вече признава, че има затруднения и забавяне. В края на 2013 г. на единствения явил се кандидат е възложена поръчката за реконструкция на водопровода от яз. Среченска бара за 46.3 млн. лв. Печеливш е консорциум „МС-Техно-Хидро“, в който влизат „М и С Бетон“, „Техноекспортстрой“ и румънската „Хидроконструкция“. Компанията „М и С Бетон“ се приема за близка до „Понсстрой“, а „Техноекспортстрой“ е обвързана с КТБ. Точно в тази банка е гаранцията, представена на общината. От 2014 г. започва официалното потъване на средства. Първо – кметът решава да даде 11 млн. лв. аванс на „МС-Техно-Хидро“ без одобрението на надзорника. Парите така и потъват, без да е свършена реална работа.

ОЩЕ ПО-ДЪЛБОКО

Малка подробност е, че водопроводът няма как да бъде построен без проблеми – в проекта старият водопровод липсва на кадастралната карта. Над него има стотици частни имоти, гори и защитени местности. Враца се намира непосредствено до границите на Природен парк „Врачански Балкан“ и всяко строителство трябва да се съобразява с екологичното законодателство. Заради пропуските регионално министерство отказва разрешително за строеж. Едва през юли 2018 г. правителството учредява безсрочен сервитут върху горски територии, за да може да се изгради водопроводът. Общината започна да преговаря за отчуждаване на имотите по пътя му.

Междувременно КТБ е затворена и обявена в несъстоятелност и така банковата гаранция на консорциума за „Среченска бара“ вече я няма. В общината са наясно, че нито се работи качествено, нито има шанс сроковете от 16 и 36 месеца да се спазят. Подадено е искане проектът да бъде прехвърлен към новия програмен период на ЕС. Тъй като водният цикъл е започнат и подготвен за програмния период 2009–2013 г., правилата налагат да се приключи в определения срок. В противен случай похарчените пари няма да бъдат възстановени.

КАКВОТО МОЖЕ ДА БЪДЕ СПАСЕНО

Изборите през октомври 2015 г. са спечелени от Калин Каменов, който влиза в общината с нов екип и трябва да се справя със сериозните финансови проблеми. Община Враца е назад с изпълнител, който не си върши работата, има реален риск от загуба на стотици милиони, а воден цикъл няма. Общината започва да налага неустойки от 20% от стойността на договорите и се завърта в порочен кръг – работата не е свършена, но на изпълнителите са плащани пари. Ако се спре напълно плащането, те съвсем няма да искат да свършат уж започнатото. Единственото решение е удържане на бъдещи плащания и много преговори – така малко по малко строежите потръгват.

През 2016 г. „Водстрой 98“ е продадена на „Хидрострой“, плащанията и работата отново се бавят. Финансовите проблеми на „Понсстрой“ стават толкова сериозни, че кредиторът Българска банка за развитие (ББР) я взема под контрол. За щастие, ЕК се съгласява проектът да бъде прехвърлен за периода 2014–2020 г.

С много преговори и усилия Етап 1 и пречиствателната станция все пак са завършени и вече имат акт 16. В началото на 2018 г. по време на посещение във Враца министърът на околната среда Нено Димов обявява, че е предизвикателство завършването на етапа „Среченска бара“, но се надява да се намери вариант за завършването му. Тогава той обявява, че във втората фаза на проекта ще бъдат вложени близо 115 млн. лв., от които 80 млн. лв. идват от оперативна програма „Околна среда“.

Малко прибръзано в края на 2017 г. доста медии обявиха, че водният цикъл е приключил. Твърдението е пресилено и тепърва ще видим кога ще бъде напълно приключено всичко. Вероятно тогава може да направим и точна сметка колко е струвал зле подготвеният проект, който, както изглежда, ще се проточи поне 10 години. Утехата е, че все пак решения бяха намерени – макар и с цената на много време, пари и компромиси.

ИЗТОЧНИЦИ

Интегриран проект за воден цикъл на зр. Враца	https://goo.gl/zYYaxu
https://goo.gl/97h8vc	Нагзор: https://goo.gl/5W4Fas
Поръчка за Етап 2:	История на търговете от общината:
https://goo.gl/j8v4V2	http://www.vratza.bg/?category=37
Кой стои зад „Джи Пи Груп“, „Водстрой 98“ и „ПСТ Груп“	Договору: http://www.vratza.bg/?category=37&sub=327
https://goo.gl/sXDRfM	https://goo.gl/Y8ndrA
Европроектът на ужасите	https://goo.gl/3sK5bz
https://goo.gl/biX7H8	https://goo.gl/Vi2yeY
Легеника – туризъм без сезони	https://goo.gl/WEcGdB
https://goo.gl/GrE2aF	https://goo.gl/oDFFQe
Поръчката за Среченска бара:	https://goo.gl/ZUwy5f

КАК БУЛЕВАРД КАТАСТРОФИРА В СТАДИОН

СПАС СПАСОВ

Набързо и без много обсъждане – това е рецептата, по която Варна започна да възстановява един от стадионите си, но веднага след това реши да прокара през него булевард. Правителството отпусна 80 милиона от националния бюджет и главният приоритет се оказа усвояването на парите.

В края на април 2018 г. една въздушна снимка на варненския бул. „Васил Левски“ обиколи социалните мрежи и събра стотици иронични коментари. На нея се вижда как новото трасе на булеварда минава през трибуните на градския стадион „Спартак“.

Снимката направи за смях местната администрация, но и даде основание за подозренията, че проектът за реконструкция на булеварда на стойност 113 млн. лв., от които 80.5 млн. лв. национално финансиране, се извършва без технически проект – на око.

„Г-Н БОРИСОВ, ПОМОГНЕТЕ!“

Опитите за скрита приватизация и унищожаване на стадион „Спартак“ предизвикаха през есента на 2017 г. серия шумни протести, организирани от феновете на едноименния футболен клуб във Варна. Историята бе описана и в „Черна книга на правителственото разхищение 2017“. След няколко факелни шествия, мач пред сградата на общината с участието на ветерани и транспаранти с надпис „Г-н Борисов, помогнете!“ протестите финализираха в кабинета на министър-председателя.

Срещата му с фенклуба на отбора се състоя на 30 октомври 2017 г. в присъствието на министрите на младежта и спорта Красен Кралев и на финансите Владислав Горанов. След нея премиерът обяви, че двамата са получили разпореждане да осигурят 1 млн. лв. за ремонт на стадиона, занемарен от години. Но за изненада на всички в края на февруари 2018 г. вместо ремонт започна разрушаване на трибуните му.

Заради страха си от факлите на футболните фенове на мястото веднага пристигнаха кметът на Варна Иван Портних и председателят на общинския съвет Тодор Балабанов. Привидно изненадани, двамата огледаха обстановката, след което публично обещаха, че повече „нито една седалка няма да бъде бутната от трибуните“ на стадиона заради ремонта на бул. „Васил Левски“. Само месец по-късно се случи точно обратното – част от три-

буните бяха не само „бутнати“, но през тях мина цял булевард.

Този път привържениците на „Спартак Варна“ пошумяха из социалните мрежи, но не излязоха на улицата. Причината за тази тишина бе обещанието на Портних, че от местния бюджет ще им бъдат отпуснати 100 хил. лв., за да отпразнуват в края на лятото 100-годишнината на клуба си. Парите бяха гласувани от общинския съвет на града в края на април, а така гафът с неизпълненото обещание, че стадионът няма да пострада при ремонта на булеварда, беше прикрит. Но друг, далеч по-сериозен гаф неочаквано стана публичен и разкри причините за „катастрофата“ между стадион и булевард.

ПЪРВО ПАРИТЕ!

Справка в електронния архив на Община Варна показва, че реконструкцията на булеварда се извършва по стар, нереализиран проект. Договорът за актуализирането му бе подписан от местната администрация на 11 октомври 2017 г. Само два дни по-късно – на 13 октомври, с правителствено постановление за новото трасе на бул. „Васил Левски“ бяха отпуснати 80.5 млн. лв. А това означава, че финансирането му със средства от Националния бюджет бе станало без проектно-сметна документация, без количествено-стойностни сметки и ред други важни документи.

Не по-малко куриозни се оказаха и други два факта. Първо – публичното обсъждане на проекта се състоя едва на 20 ноември 2017 г., т.е. повече от месец, след като заданието за адаптиране на стария му вариант вече бе възложено. И второ – стойността на обществената поръчка за тази дейност – 830 хил. лв. без ДДС, се оказа два пъти по-висока от платената за изработката на оригиналния проект.

Според първите прогнозни срокове булевардът трябваше да е готов в основни линии до края на 2018 г. След като стана ясно, че този срок е свръхоптимистичен, церемо-

нията по рязането на лентата бе отложена за лятото на 2019 г. – срок, който също изглежда твърде амбициозен. Но ефектът от бързането стана явен много по-рано.

НЯКОЛКО СНИМКИ

След дълго отлагане и няколко отказа за предоставяне на информация част от работната визия на градската магистрала „Васил Левски“ във Варна се появи в сайта на местната администрация чак в средата на ноември 2017г. Тя съдържаше единствено графична част и няколко компютърни визуализации.

Още тогава от неправителствената организация „Камара на геодезистите в България“ коментираха, че противно на професионалните правила проектът не е изработен върху кадастралната карта на трасето, по което трябва да минава булевардът, а върху негови скрийншотовете. По тази причина в публикувания проект имаше и ред несъответствия в регулационните граници на бъдещия булевард. За това говореха плановете на тротоари, чиято ширина не отговаряше на стандартите, заградени със Закона за устройство на територията. Т.нар. линии на отчуждение не преминаваха върху имотите, които трябваше да бъдат откупени от собствениците им за изграждане на кръстовищата. При това положение се оказва, че част от тях трябва да бъдат построени върху частни терени, което направи непредвидими и разходите за отчуждителни процедури.

НЯКОИ ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗХОДИ

По данни на Община Варна „с оглед неприключили съдебни и други институционални процедури“ прогнозната стойност на компенсациите бе около 25.2 млн. лв. Но като се вземат предвид няколко решения на Административния съд в града от последните месеци, тази сума най-вероятно ще се окаже твърде далече от окончателната.

При едно от решенията компенсацията за застроен терен от 2.6 хил. кв.м беше увеличена от 438 хил. лв. на над 820 хил. лв. По друга жалба за имот от 174 кв.м и повече от 100 кв.м застроена площ собствениците му получиха 408 хил. лв. вместо определените 338.4 хил. лв. В трети случай компенсация от около 40 хил. лв. бе завишена до над 78 хил. лв.

Според публикация в „Дневник“, където са цитирани отговори на въпроси, изпратени до общинския пресцентър във Варна, прогнозната сума на обезщетенията за отчуждителните процедури не влиза в размера на инвестицията, предвидена за реконструкцията на бул. „Васил Левски“. Така излиза, че дори в идеалния случай, в който разходите

за компенсирани собственици не надхвърлят прогнозните 25.2 млн. лв., Варна неизбежно ще трябва да изхарчи по проекта си допълнителна сума в размер на над 30% от парите, отпуснати за него от националния бюджет.

ПАРИТЕ НЯМАТ ЗНАЧЕНИЕ

Като се има предвид, че само до март 2018 г. на различен етап в процедури по принудително отчуждаване са били 140 обекта, попадащи в трасето на бъдещия бул. „Васил Левски“, „икономическата целесъобразност на реконструкцията става твърде спорна. Но логиката на правителството и местната власт при финансирането на проекта е съвсем различна. В нея целта оправдава всеки разход, дори и най-безразсъдния.

Ако работата по новото трасе на бул. „Васил Левски“ върви без проблеми, финалната ѝ част трябва да съвпадне с активната фаза от подготовката за редовните местни избори през следващата година.

ДВОЙНОТО „УЖИЛВАНЕ“ С УЧИЛИЩЕ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“

СПАС СПАСОВ

Всички казват, че образованието е приоритет. В община Варна го разбират така – разменят скъпи имоти по брега срещу строителството на ново училище. След това изпълнителят си „оставя ръцете“ и само 6 години децата няма къде да учат, а данъкоплатците отново ще плащат.

В последните дни на 2017 г. 385 деца от подготвителни групи и ученици до 4 клас от началното училище „Васил Левски“ във Варненския кв. „Аспарухово“ спешно са изведени от сградата му. Причината за тази внезапна евакуация са множество сигнали, подадени от директора на училището за това, че сградата е започнала да се саморазрушава заради нестабилна конструкция и напълно компрометирана хидроизолация.

За да продължат занятията си с минимални загуби, учениците са „разквартировани“ в три различни сгради. В спешен порядък общинската администрация отделя от бюджета си пари, за да купи допълнителни климатични и отоплителни инсталации за тези сгради, да ги оборудва с черни дъски, да дообзаведе кухните им и да осигури транспорт до импровизираните класни стаи.

След тези усилия учебната година приключва успешно в края на юни 2018 г. Но точно тогава става ясно, че и за следващата година децата няма да могат да се върнат в училището си, защото предстоящите ремонти са тежки, скъпи и няма да завършат до 15 септември. Така и тази учебна година за тях започна „на квартира“.

ЗАЩО?

От построяването на училище „Васил Левски“ до късната есен на 2017 г., когато заради видими и опасни конструктивни дефекти то беше затворено, бяха минали едва 6 години. Историята започва през 2011 г. За регистрираното в Пловдив еднолично дружество „Стоянстрой“ тя е изключително успешна – тогава то придобива по схемата на т.нар. публично-частно партньорство 12 скъпоструващи терена във Варна. Срещу това компанията поема задължението да извърши различни по обем строителни дейности в полза на общината.

На 10 март 2011 г. Общинският съвет в града провежда специално заседание, посветено на сделката с четири от въпросните 12 имота. Според предложението, внесено за разглеждане от тогавашния варненски кмет Кирил

Йорданов, пазарната оценка на четирите терена с обща площ около 22 дка е 5 млн. лв. Срещу придобиването им „Стойанстрой“ поема ангажимента да построи началното училище „Васил Левски“ в кв. „Аспарухово“, а в добавка и многофункционална сграда с компютърни зали в двора на Математическата гимназия „Д-р Петър Берон“.

Един от имотите, предложен като компенсация срещу строителството на училище „Васил Левски“, се намира в курорта „Св. св. Константин и Елена“. При възходящ тренд в цените на недвижимата собственост само няколко години по-рано, пазарната му стойност е била 8 млн. лв. В същото време в сделката със „Стойанстрой“ теренът влиза с оценка, едва достигаща 3 млн. лв.

СКЪПО И НЕКАЧЕСТВЕНО

Дори и при тази оценка се оказва, че поземлените имоти са с около 344 хил. лв. по-скъпи от планираните разходи по строителството на бъдещото училище. Лично тогавашният кмет Кирил Йорданов предлага с въпросната сума, оформена като „непредвидени разходи“ в хода на все още предстоящите строителни работи, да бъде завишена стойността на бъдещото училище. Така цената му става 4.4 млн. лв. Към тях са прибавени още 566 хил. лв. за многофункционалната компютърна сграда във варненската Математическа гимназия, или общо за двата строежа сумата достига около 5 млн. лв.

Първата копка е направена на 11 май 2011 г. На събитието, организирано по този повод, собственикът на дружеството изпълнител Стоян Сариев официално заявява, че стойността на строителните работи по училището в кв. „Аспарухово“ и залата в двора на варненската Математическа гимназия е 5 млн. лв. В страницата на компанията в интернет обаче числата са различни. Там пише, че „строежът на основно училище „Васил Левски“ във варненския квартал „Аспарухово“ е на стойност 5.2 млн. лв., а на многофункционалната компютърна зала в двора на Математическа гимназия „Петър Берон“ – 800 хил. лв.“.

Бившият кмет на Варна Кирил Йорданов (на преден план) прави първа копка на новата сграда на училище „Васил Левски“

Това означава, че сумарната стойност на двата обекта е изчислена на 6 млн. лв., а 1 млн. лв. от тях е потънал в сметките, преизчисляванията и уравненията на местната власт.

Звучи невероятно, но скоростта, с която училището е завършено, също е достойна за вписване в регистъра на строителните рекорди. Според официалното съобщение на пресцентъра на варненската общинска администрация това се е случило на 9 декември 2011 г. – само шест месеца след откриването на строителната площадка.

ДОКУМЕНТИ С НЕВЯРНО СЪДЪРЖАНИЕ

Още през януари 2012 г., само месец след завършването ѝ и пет месеца преди да бъде официално открита, сградата най-напред протича, а след това започва да потъва заради нестабилна конструкция.

„Течовете бяха от самото начало, поставените плочки в коридорите непрекъснато се надигат и отлепват, много некачествено са поставени – казва пред БиТиВи директорът на училището Стела Петрова. – Корнизите, които опасват сградата, започнаха да падат. Това не е плоча, а кухини, т. нар. куфари, които се пълнят с вода, започнаха да падат и това много ни изплаши. Започнахме да ограждаме с ленти сградата, за да нямам достъп децата до фасадата, за да не стане злополука.“

Конструктивното обследване на постройката установява, че т.нар. Акт 15 – документът, с който се констатира, че тя е напълно завършена, не отговаря на истината. „Извършени са значителни промени в конструкцията, които не са отразени в констативния акт, и това е възможна предпоставка представеният Акт 15 да бъде считан за документ с невярно съдържание“, съобщават от община Варна. В заключението от обследването е записано също, че „измененията в геометрията на сградата показват изключително сериозни проблеми“ – промяна в основния конструктивен и архитектурен проект, несъответствия на гредови конструкции, некачествено изпълнение на най-дългата носеща греда, намалена носеща способност за вертикални натоварвания и несъответстваща на конструктивния проект.

И ОЩЕ ЕДИН МИЛИОН

На 28 август 2018 г. Община Варна обявява търг за „основен ремонт, реконструкция и подземно застрояване на начално училище „Васил Левски“. Предвидените дейности издават много по-тежки проблеми, свързани със строителството на сградата, от констатираните при обследването ѝ.

При изпълнение на поръчката следва да се извърши основен ремонт, реконструкция и подземно застрояване, демонтажни дейности, ремонт на конструкцията, архитектурно-строителни дейности, възстановяване на вертикалната планировка около сградата, изграждане на водоснабдителна и канализационна система, електрическа част, мълниезащита и заземление и т.н. Така възстановяването на сградата в приличен вид, който да позволи завръщането на ученици в нея, ще струва на местния бюджет още 1.046 млн. лв. без ДДС.

С тези свои умения Община Варна ощети два пъти своите данъкоплатци – веднъж като размени скъпи имоти срещу некачествено строителство, и втори път, като спешно отдели пари за ремонта на училището. Иначе образованието е приоритет.

ВСИЧКИ НА ФРЕНСКАТА РИВИЕРА. **ВИЕ ПЛАЩАТЕ!**

ЕМИЛИЯ ДИМИТРОВА-ДАНКОВА

Командировките отдавна са слабост на българската администрация. Примерите са много, но някои се открояват със своята „смелост“. Така почти целият Общински съвет на Севлиево се озова в скъп курорт на Френската Ривиера, без да има отговор на въпроса защо.

В края на април 2018 г. двайсет и осем общинари от Севлиево са командировани до... Ница, Франция. Официалната цел: „за да обменят добри практики с представители на изпълнителната и на законодателната власт в Ница“. Делегацията включва 23 от всичко 29 общински съветници, четиримата зам.-кметове и секретаря на Общината. След завръщането им се разбира, че вместо до Ница, където са командировани, те са посетили малкия, но скъп и престижен курорт Рокбрюн-кан-Мартен и са имали само една работна среща, при това не с колегите си по ресорите, които представляват, а с един от зам.-кметовете на градчето.

Рокбрюн-кан-Мартен е престижен курорт в Югоизточна Франция. Намира се на около 40 км от Ница и само на 6 км от Монако и Монте Карло. Красивите заливи наоколо са били любимо място за романтични почивки на английската кралица Виктория, на Коко Шанел, Грета Гарбо и Уинстън Чърчил, пише в туристическите каталози за курорта на Ривиерата. Населението е близо 13 хил. души.

Севлиево пък е град в Централна Северна България, общински център на 34 населени места, по-голяма част пръснати в планински райони, някои почти напълно обезлюдени. Градът има силно развита промишленост и се слави с висок размер на чуждестранните инвестиции. Населението на общината е приблизително 35 хил. души.

Между курорта на брега на Средиземно море и града, разположен по поречието на р. Росица, прилики няма. Затова е трудно да се открие смисъл в пътуването на 28 севлиеВСКИ избраници до Лазурния бряг. Освен ако не става дума за екскурзия.

ЗАЩО ТОЧНО НИЦА?

Около месец преди заминаването за Франция председателят на Общинския съвет Здравка Лалева моли колегите си да останат за закрито заседание. По-късно се разбира, че на него са обсъдени два варианта за пътешествие – до

Барселона или Ница. Надделява желанието за Ница.

Една седмица преди отпътуването на сайта на Община Севлиево се появява кратко съобщение, от което става ясно, че „в дните от 27 до 30 април 2018 г представители на Общинския съвет и Община Севлиево ще обменят добри практики с представители на изпълнителната и на законодателната власт в Ница, Франция“, както и че „по време на планираните работни срещи домакините ще запознаят своите гости с организацията на дейностите и предоставянето на услуги на гражданите в Община Ница, правомощията на местния парламент и взаимодействието му с гражданите, бизнеса и администрацията“.

От съобщението не се разбира защо и по какви кри-

терици е избрана общината в Ница за обмен на опит с местната власт на Севлиево, но това не е важно, защото делегацията всъщност не е припарила до сградата на общинската администрация в курортния град. На 27 април т.г. от пресслужбата там информираха, че в програмата на кмета на Ница за този ден не е предвидена среща с гости от Севлиево. Среща не е планирана и за следващите два почивни дни. Така подробности около командировката на общинарите можеха да бъдат научени едва след завръщането им на 30 април.

В деня на завръщането в България председателят Лалева каза по телефона, че групата е имала планирани две работни срещи, но е провела една и до последно не се е знаело в коя от общините на окръг Ница ще бъде. Срещата не била в Община Ница, както бе съобщено предварително и докъдето са командировани съветници и служители, защото в деня, в който пристигнали, там имало събитие на високо ниво и сградата била под засилена охрана. В този разговор Лалева обеща подробна информация за командировката в най-кратък срок.

СНИМКА ЗА СПОМЕН

Осем дни по-късно на страницата на Община Севлиево е публикувана и обещаната информация – текст от 17 реда, илюстриран с една обща снимка, от която отсъстват единият заместник-кмет и няколко от съветниците, включени в делегацията.

Фотографията е направена пред сградата на общината в Рокбрюн-кап-Мартен, става ясно от справка с официалния сайт на френската община. Според краткия текст към нея делегацията е била посрещната и приветствана от първия заместник-кмет и заместник-председател на Общинския съвет Ришар Чокети, който е „представил дейностите на администрацията и местния парламент“, а сред основните акценти са били „услугите за гражданите, законотворчеството, развитието на туризма и сигурността на населението“. Защо обаче, ако срещата е

била официална двустранна, на ниво общини, няма нито една снимка с Ришар Чокети?

От сайта на Община Рокбрюн-кан-Мартен се разбира също, че Ришар Чокети е един от 32-мата общински съветници на общината и първи заместник на кмета. Работи в областта на водоподаването и канализацията. А от съобщението за пътуването разбираме, че представителите на местната власт в Севлиево не са имали смелостта да споделят, че там, откъдето идват, през половината от годината гражданите са на воден режим, а в част от селата на общината вода се подава веднъж седмично.

Информацията след френската визита противоречи напълно на публикуваното преди нея. Според предварителното съобщение посещението в Ница трябваше да включва „планирани работни срещи“. В публикувания след пътуването текст е записано, че домакините са запознали гостите си с „културно-историческото наследство на региона, организацията на туристическите маршрути, тяхното поддържане, съхраняване и развитие на инфраструктурата в сферата на туризма“.

В единствения публичен отчет има и забавни моменти. „Поддържането и подобряването на инфраструктурата е друг приоритет и в двете общини, за което бяха коментирани новите възможности по програма Еразъм +“, пише в съобщението. Вероятно авторът на съобщението единствен знае какво е общото между инфраструктурата и програмата за подкрепа на образованието, младежта и спорта в Европа.

ИМЕНАТА НА КОМАНДИРОВАНИТЕ СА ТАЙНА

Два месеца след завръщането от Франция имената на служителите и съветниците, включени в делегацията за „обмен на добри практики“, са строго пазена тайна. Това става ясно, след като от администрацията в Севлиево осигуриха по реда на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ) достъп до отчетите на всеки от

гвайсет и осемте командировани, в чието копия грижливо бяха заличили имената и длъжностите. Ето какво са правили по време на четиридневното пътуване севлиевските общинари, според собствените им отчети:

„Взех участие в официална работна среща в община Рокрюн-кап-Мартен. По време на срещата бяха дискутирани въпроси, свързани с предоставяне услуги на гражданите, дейности на общинската администрация и законотворчество на местния парламент. Обменени бяха положителни практики в различни направления...“.

Всичките 28 доклада започват по този начин. До запетайка съвпадат и изреченията по-голу, с които се обяснява, че обменът на практики е засегнал нормативните документи и дейности в администрацията, услуги за населението, реда и сигурността, поддържане и опазване на инфраструктурата, развитието на туризма.

В края на всеки от докладите се уточнява, че пътуващият е получил сертификат за участие в осъществения обмен. От френска или от българска страна, не е ясно. Това обаче не е от значение, тъй като сертификатът е „за участие“, т.е. полагал се е на всеки. Както и дневните пари – за четирите дни „чужд опит“ на Лазурния бряг всеки от командированите е получил 140 евро, т.е. по 35 евро на ден. За самолетни билети, транспорт и хотелско настаняване местният бюджет е похарчил по 895 лв. на човек.

КОЙ ЩЕ ВЪЗСТАНОВИ ПАРИТЕ?

Наредбата за служебните командировки и специализациите в чужбина казва, че „служебни лица, които виновно не са изпълнили задълженията си по командировката, възстановяват неправомерно изразходваните средства в левове и във валута“. Според заповедите за командировки пътуването е по маршрут „Севлиево–София –Ница и обратно“ за срок от четири дни, два от които – 28 и 29 април, почивни. Вместо по този маршрут, командированите от кмета Иван Иванов са пътували до скъпия луксозен курорт Рокбрюн-кап-Мартен.

Задграничните воаяжи на съветници в Севлиево не са прецедент. Във всеки мандат от последните години те си устройват поне по едно пътуване зад граница. В този мандат това е второто – първото отново бе до курортен град, Синая в Румъния. Когато не получаваха заплати, казваха, че екскурзиите са своеобразна компенсация за времето, което отделят за обществена работа. Откакто са на заплата, намират начин да облекат пътуванията в някаква форма. Общото между разходките в чужбина е, че целта им е мъглява, резултатите – също. Обединява ги и това, че независимо коя партия е на власт, екскурзиите се плащат от данъкоплатците в пълно съгласие между представителите на различните партии.

ИЗТОЧНИЦИ

<http://www.sevlievo.bg/bg/article/3019/nice.html>

<https://goo.gl/8jjiNMX>

<https://goo.gl/T8UsCt>

<https://lex.bg/index.php/laws/ldoc/2135485996>

ВЛАКЧЕТО Е СКЪПО. НО НЕ МОЖЕ ДА СЕ ДВИЖИ

ВИЛХЕМА ДУРЕВА

Общината е Ловеч. Кметът е вече бившият – Минчо Казанджиев. Парите са 360 000 лева. Покупката е атракционно влакче, регистрирано обаче като каруца. Днес не се движи и събира прах в старата ловешка казарма.

2011 година. Минчо Казанджиев е кмет вече девета година, когато Община Ловеч кандидатства по схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Подкрепа за развитието на природни, културни и исторически атракции“ пред Министерството на регионалното развитие и благоустройството. Проектът е озаглавен „Подкрепа за развитие на туристически атракции в Община Ловеч“, а една от дейностите е закупуване на атракционно влакче с два вагона. То е главният герой в тази история.

По прогнозна цена на общината атракционът би трябвало да струва 300 000 лева без ДДС. През юни същата година Управляващият орган (МРРБ) изпраща писмо до общината, с което иска финансова обосновка на единичната цена на влакчето (300 000 лева без ДДС). В отговор кметът Казанджиев посочва, че е направено „проучване на предлаганите в България подобни услуги и съоръжения, а заложената цена на влакче с два вагона е на база на сравнителна оферта по предварително заложили критерии“. Проектът е спечелен през 2014 г. и 3 398 453.66 лева евросредства + 399 818.08 от държавния бюджет + 559 909.04 лева от общинския бюджет, или общо 4 358 180.78 лева е общата сума, с която общината трябва да реализира „устойчив туристически продукт“. За влакчето са предвидени от европрограмата 299 000 лева, а останалите 60 000 лева (за ДДС) са от ловешките данъкоплатци.

Целта е атракционно влакче да предлага на жителите и гостите на Ловеч панорамен тур, който включва историческия резерват Вароша, старата баня Дели Хамам и крепостта Хисаря. Обявена е обществената поръчка „Доставка на атракционно влакче – локомотив с два вагона“. В нея подробно се описват технически характеристики на локомотива и вагоните, които не съответстват на голяма част от записаните изисквания в подписания договор за безвъзмездна финансова помощ от ЕС и грастично се разминават с офертата, приложена като обосновка на цената в проектното предложение на общината. Това разкрива в блага си дългогодишният

общински съветник Иво Райнов.

Явява се само един кандидат, отговарящ на условията на общината възложител – консорциумът „Еврогеймс“ ДЗЗД, съставен от „Еврогеймс“ ООД и ЕТ „2002 – Константин Димитров“. Одобен е набързо и на 3 септември 2014 г. е сключен договорът между общината и консорциума. На 5 ноември същата година влакчето е доставено в Ловеч.

КРАТКИЯТ ЖИВОТ НА ВЛАКЧЕТО

Само няколко месеца по-късно влакчето е бракувано, защото „локомотивът е променен конструктивно автомобил, Great Wall Hover, който на 07.07.2015 г. се придобива от лизингова компания от единия от участниците в ДЗЗД... при което още в същия ден е с прекратена регистрация като моторно превозно средство“, обясни в отговор на наше запитване Корнелия Маринова, която е кмет на Ловеч от ноември 2015 г.

Защо е било бракувано влакчето? Половин година преди да бъде обявена обществената поръчка, в края на декември 2013 г., собственикът на фирма ЕТ „2002 – Константин Димитров“ сключва лизинг за покупка на автомобил марка Great Wall Hover. В края на януари 2014 г. фирмата го регистрира като товарен автомобил с бял цвят. След това започва серия от технически корекции и подобрения. Например скоростта на автомобила е намалена на 25 км/ч, броят на местата от 1+4 е променен на само едно, извършени са изменения в спирачната система и скоростната кутия, както и редица други.

Нанесените промени в техническите параметри на лизинговия автомобил поразяващо точно съвпадат с изискванията в описанието на една все още необявена обществена поръчка за атракционен влакче в Ловеч. Автомобилът получава удостоверение за изменение на конструкцията точно две седмици преди обявяването на обществената поръчка и вече е готов да задоволи техническите изисквания, коштуващ обаче по-малко от обявените в нея. Редом до локомотива се записват и два вагона с по 24 седящи места с неясна цена.

Въпреки че е бракувано още на 7 юли 2015 г., ловешкото влакче все пак тръгва из града за кратко. Пред закона то се представя като бавно движещо се моторно средство, тоест като каруца. Бившият вече кмет Казанджиев не пропуска да заяви, че всичко е законно, но влакчето ще се движи временно и не точно по предвидения му маршрут. Три месеца по-късно влакчето е спряно окончателно от движение. Причините са няколко – отказ на КАТ за регистрация (освен като каруца), композицията не може да се движи назад, не може да взема доста от завоите по улиците на града, няма и „гражданска отговорност“, макар общинският съвет на Ловеч да измени наредбата за движение, за да може атракционното влакче да се движи. То обаче се оказва напълно неотговарящо на всичко необходимо, за да бъде туристическо влакче. Приходите на общината за трите му месеца пътуване са под 3000 лева, на фона на изхарчените 360 000 лева.

КОЙ Е ВИНОВЕН?

На местните избори в края на 2015 г. ловчанлии променият избора си, след три мандата управление на Минчо Казанджиев, и начело на града застава Корнелия Маринова. Изготвен е доклад за многобройните несъответствия между поръчката и доставката. С резолюцията на кмета докладът е изпратен на Окръжна прокуратура. Образовано е досъдебно производство по случая. Проверка започва и Агенцията за държавна финансова инспекция (АДФИ).

„Досега за същото влакче веднъж сме платили 35 000 лева финансова корекция за допуснати нередности при провеждането на обществената поръчка. Платили сме и близо 60 000 лева собствено участие при закупуване на влакчето. Сега трябва да платим още 307 571.33 лева и всичко излиза близо 400 000 лева“, казва тогава кметът Корнелия Маринова.

Според предварителния доклад от проверката на АДФИ, сумата от близо 360 000 лева за доставката на влакчето е недължимо платена сума. Общината завежда

дело срещу доставчика, тъй като превозното средство не отговаря на изискванията на Закона за движение по пътищата. Съдът отхвърля предявените от Община Ловеч иски и я осъжда да заплати по 8650 лева и на двете фирми в консорциума „Еврогеймс“ за разноски по делото. Решението е обжалвано пред Апелативен съд – Варна, чието становище обезсилва решението на първа инстанция и връща делото за ново разглеждане, но от друг състав на съда. Съдебната сага продължава.

КАЗАНДЖИЕВ ОТИВА НА СЪД

Почти четири години след сделката с негодното влакче прокуратурата повдигна обвинение за безстопанственост срещу бившия ловешки кмет Минчо Казанджиев. Обвинението твърди, че явилият се единствен кандидат не разполагал с атракционно влакче, което да отговаря на поставените условия, и затова представил препрavenи документи за техническите параметри и характеристики на влакчето, за да отговори на заданието на обществената поръчка. Затова и управителят на консорциума „Еврогеймс“ ДЗЗД е обвинен в документно престъпление.

„Ами то може да се движи, ако му направим на практика собствена инфраструктура. Не може да забива, няма задна скорост, много е сложна работата“, казва днес кметът Корнелия Маринова.

В резултат на действията, или по-скоро бездействията, на кмета Казанджиев за община Ловеч са настъпили щети за 359 732.55 лева. Два съдебни процеса текат в момента по този казус. Търси се справедливост.

ИЗТОЧНИЦИ

<https://goo.gl/5mg4d3>

<https://goo.gl/TXiiEL>

<https://goo.gl/eiAGIM>

<https://goo.gl/DBbSYt>

<https://goo.gl/2juj2>

<https://goo.gl/BUerD8>

КОЙ ПЛАТИ СМЕТКАТА ЗА ФАЛИТА НА КТБ

НИКОЛАЙ СТАЙКОВ

Покриването на задълженията към депозантите след най-големия банков фалит на този век опразни целия фонд за гарантиране на депозитите и наложи заеми за десет години напред. Към тези близо четири милиарда лева от фонда, необезпечените кредитори вече загубиха – или предстои да загубят – поне още милиард от парите си. Значителна част от тези загуби засягат данъкоплатците. Ето как:

„Държавният бюджет дори спечели от фалита на Корпоративна търговска банка“, обяви миналата година един депутат и член на извънредната комисия за разследване на причините за фалита на КТБ през 2014 г. На фона на спомените за спешно изсипаните тогава от Министерството на финансите (МФ) близо 2 милиарда лева заем за спешно попълване на фонда за гарантиране на депозитите това изказване прозвуча леко шокиращо, но технически е напълно вярно (отпуснатият заем от МФ е с лихва 2.95%, което прави лихви от над 100 млн. лева за първите две години). Кой обаче всъщност плати сметката с много нули за фалиралата банка и нейните доказано лоши кредити към свързани фирми и спонсорски схеми за десетки и стотици милиони? Четири години по-късно, внесеното от прокуратурата обвинение за източването на банката (500 тома и над 15 хиляди страници), както и досегашните резултати от действията на синдиците по-ясно показват картинката в цифри.

ГОЛЯМОТО ПЛАЩАНЕ

Първата спешна сметка за изплащане – тази на гарантираните до 196 хиляди лева депозити на стойност общо около 3.7 млрд лева – не се оказа по силите на Фонда за гарантиране на влоговете в България (ФГВБ). Това наложи спешен заем от 1.7 млрд лева от държавния бюджет, който едва не вкара България в процедура по свръхдефицит и санкции от Европейската комисия през 2015 година. С този заем ФГВБ успя да изплати със закъснение дължимите гарантирани депозити на над 110 хиляди вложители в КТБ на фона на техните нарастващи протести и заплахи от съдебни иски.

Ако се задържи сегашният темп на натрупване на премийни вноски във ФГВБ (около 230–250 милиона лева на година, които идват като дял от всички влогове в български банки), възстановяването на активите на фонда на нивата от 2014 година ще се случи някъде към 2028 година, а едва някъде след 2037 година ще може да се каже,

че създаденият депозитен механизъм за защита е готов да посрещне нов фалит на банка с размерите на КТБ без допълнителна капитализация. Тази сметка дава ясен отговор на въпроса готова ли е в момента банковата система да понесе нов шок от спешно плащане на подобна сума за гарантираните 196 хиляди лева депозити – краткият отговор е „не“.

КЪДЕ Е ПРОБЛЕМЪТ С ОПРАЗНЕНИЯ ГАРАНЦИОНЕН ФОНД?

Проблемът, всъщност проблемите са поне два. И не са малки. Първият е, че този фонд никога не е бил замислян като механизъм за изплащане на загуби от източени от собствениците си банки, работещи със средства на вложители, а за да гарантира парите на вложителите, като ги предпазва от системни и външни рискове. Вторият проблем в опразнения ФГВБ е липсата на справедливост – всички депозанти в България плащат пари за гаранционен фонд, от които се възползва само една част от тях, тези в КТБ.

След фалита на КТБ и законовите промени относно банковата дейност българските банки вече плащат още един „данък“ върху дейността си. Това са вноските в създадения през 2015 година Фонд за реструктуриране на банките (ФПБ). За разлика от вноските във ФГВБ – фиксирани като 0.5% от влоговата база и плащани всяка година – новият фонд е целеви до постигане на 2% от гарантираните депозити.

ТИХИТЕ ПЛАТЦИ – НЕГАРАНТИРАНИТЕ ДЕПОЗИТИ В КТБ

Покрай опустошаването на натрупаните резерви във ФГВБ, по-малко внимание се обърна на другите платци на сметката от грандиозния банков фалит. Това са собствениците на негарантирани депозити в КТБ, тоест тези с депозити, по-големи от 196 хиляди лева, които няма да

бъдат изплатени, а ще се впишат на опашката на кредиторите на КТБ. Въпреки че ресурсът тук е основно частен, сметката отново включва и публични средства, при това не малко. Ето как:

По данни на ФГВБ негарантираните депозити в КТБ са на стойност 978 856 000 лева. Важно: Тук не се включват „спасените“ чрез цесии и прихващания депозити на стойност около 800 милиона лева, собствениците на които са прежалили между 40 и 70% от стойността им в името на това да получат някакви пари сега, вместо да чакат синдиките да осребрят активите на банката. В списъка с хиляди депозанти, очакващи някакво връщане на депозитите си от масата на несъстоятелността на КТБ, най-големи вземания (след ФГВБ) имат предимно общински и държавни предприятия. Т.е. тази сметка е директно на името на

данъкоплатците.

Начело на списъка с 90 млн. лева вземания е „Топлофикация София“ ЕАД, която сама по себе си е губещо общинско дружество. Обяснението на ръководството за депозиранияте огромни средства в КТБ беше, че там са и сметките на нейни основни контрагенти като Националната електрическа компания (също в списъка с 15 милиона лева вземане) и „Булгаргаз“ (с 12 милиона лева вземане, което обаче не е било уважено от синдиците и се оспорва в съда).

При обявяване на списъка с извършените цесии и прихващания в началото на 2016 г. стана ясно, че много от държавните и общински фирми все пак са избрали цесия срещу това да изчакат осребряването. Държавни дружества като „Български енергиен холдинг“, „Булгаргаз“, БДЖ - товарни превози, Мини „Марица-изток“, Инфраструктурна компания са направили цесии за общо около 100 милиона лева вземания, срещу които са получили необявена стойност от вземането, загубите от които остават за собствена сметка. Дали тези фирми са се простили с 50 или повече процента от стойността на депозитите си в КТБ, не е ясно, само едно е ясно – за печелившите дружества това значи по-малко дивидент за държавата, а за губещите – още по-голяма загуба. Т.е. накрая сметката отново отива при данъкоплатците.

ЩЕ ПОЛУЧАТ ЛИ НЕЩО НЯКОГА?

Собствениците на негарантирани депозити в списъка на кредиторите на КТБ засега не са получили нито стотинка обратно. Първата сметка за връщане на средства на кредиторите от 570 милиона лева е обявена от синдиците още миналата година, но се обжалва и изчаква съдебните дела по обжалване на някои от вземанията. След приключването по закон следва да бъдат изплатени приоритетно някои обезпечени вземания (кредитори от по-висок клас), с което сумата за разпределение ще падне до около 10% от общия размер на вземанията, който е 4.7 млрд лева.

Надрупаната сума за първо плащане, по думите на самите синдици, е основно от налични суми към затварянето на банката и доста по-малко от осребряване на активите. Общата сума на активите на КТБ, някога оценявана в балансите на близо седем милиарда лева, към датата на обявяване на банката в несъстоятелност през 2015 г. е вече едва 1.4 млрд лева. Над пет и половина милиарда лева са обявени с нулева стойност поради пропуски при учредяването или направо несъществуващи. Синдиците обявиха, че са завели над 1100 производства, но предупреждават, че процесът е дълъг и с неизвестен край. Засега всичко е зациклило на етап първи списък за разпределение, а за втори дори още не се говори. Очакванията на всички са, че такъв списък ще има, но предвид скоростта на работа той ще отнеме отново няколко години, а сумата по него е пълна неизвестност. На фона на затихналата тема и слабото медийно внимание към действията на синдиците, част от които спорни и видимо избирателни, всички очаквания за повече от 20% плащане към кредиторите изглеждат като безпочвен оптимизъм.

От 500-те тома по обвинението срещу собственика на фалиралата КТБ Цветан Василев и още 17 обвинени лица става ясно едно – банката е функционирала на пръв поглед като нормална банка. Тя е привличала депозити на граждани и фирми и формално е спазвала изискванията на закона тези средства да бъдат раздавани срещу обезпечения, което пък е давало основания на БНБ да приключва годишните си одити с минимални забележки. Тези обезпечения обаче, както е установила и прокуратурата, често са били раздути и фиктивни, а документацията по кредитите – липсваща. Видно и от приложени по делото и обвинението документи, около 70% от кредитния портфейл от 5 млрд. лева (или около 3.5 млрд. лв.) са били част от „фирмата“, т.е. личният „инвестиционен портфейл“ на собственика Цветан Василев, скрит зад сложна схема от български и чуждестранни юридически лица. Всичко това – под формалния надзор на БНБ и, въпреки многобройните медийни разследвания, без никаква проверка на получаваните сигнали.

Какво се случи с най-големите активи на КТБ

АКТИВ	СТАТУТ
ТБ „Виктория“	Продадена на Инвестбанк срещу задължение за погасяване на кредит от КТБ към банката за около 85 млн. лв. плюс лихви. Според синдиците продажбата гарантира и печалба от около 2.8 млн. лв.
Сграда на пл. „Гарибалди“ в София	След съдебно производство е възстановена в активите на КТБ, решението се обжалва пред ВКС.
Сграда на бул. „Цар Борис III“ в София	Вече е собственост на италианския бизнесмен Егоардо Мирوليو след прехвърляне на вземания от кредитори на КТБ и сделки с неизвестна стойност от българска банка, пред която са били заложили части от сградата.
Акции от капитала на БТК	Синдиците обявиха искове и обезпечение със заповед за вземане и акции от БТК на стойност 125 млн. евро, но по неофициална информация заповедта е вдигната. Официална информация от КТБ (н) по въпроса няма.
„Дунарит“ АД	Задължения, погасени с прихващания, които се оспорват от синдиците. Съдебни дела и оспорване на решение на КЗК за влизане на нов собственик.

АКТИВ	СТАТУТ
„Авионамс“ АД	Закупен от Държавната консолидационна компания пакет от 99.7% срещу 29 млн. лева.
„Техномаркет“ АД	Иск в СГС срещу действия по увеличение на капитала на собственика в ущърб на банката в периода септември–декември 2014 г. (за чието проспиване синдиците прехвърлят отговорност към квесторите). От 69 млн. лева кредити към дружеството и неговия собственик в момента, след цесии и прехвърляния, КТБ(н) е собственост на акции, които са едва 15% от капитала и няма интерес към предлагането им на търг.

Най-големите 10 Вземания от КТБ

Кредитор	Вземане от КТБ, млн. лв.
Фонг за гарантиране на влоговете в банки	3700
Топлофикация София ЕАД	90,2
Дунарит АД	84,1
Булгартрансгаз ЕАД	60,3
НУРТС България АД	46,7
Кремиковци АД (в несъстоятелност)	28,9
Летище София ЕАД	28,6
Мини Марица Изток ЕАД	18,1
Национална електрическа компания ЕАД	15
Български енергиен холдинг ЕАД	14,7

Данни: Фонг за гарантиране на влоговете в България

ИЗТОЧНИЦИ

Допълнителна информация:

Общ поглед върху модела КТБ (Доклад на специализираната прокуратура)

<https://goo.gl/RGyDhV>

<https://goo.gl/eZKku8>

<https://goo.gl/XeRYMp>

Прогнозата е от екстраполация и при негативен сценарий за ръста на БВП и влоговете в банковата система сроковете може да са и по-дълги – б.а.

<https://goo.gl/S4u5qv>

<https://goo.gl/5tdt4i>

ЧЕРНА **НА ПРАВИТЕЛСТВЕНОТО** **РАЗХИЩЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ** **КНИГА** **2018**

Съставители

Иван Бегров
Петя Дюлгерова

Редактор

Иван Бегров

Автори

Богомил Върбанов // Весела Николаева
Вилхема Дурева // Георги Ангелов
Георги Ганев // Григор Райчев
Доротея Дачкова // Емилия Димитрова-Данкова
Емилия Милчева // Зарко Маринов
Лилия Цачева // Мариета Димитрова
Николай Стайков // Светослав Метанов
Спас Спасов

Коректор

Милена Евтимова

Дизайн

www.epiquestudio.com

ИЗДАТЕЛ

Friedrich Naumann
STIFTUNG

FÜR DIE FREIHEIT

Проектен офис за Югоизточна Европа на
Фондация за свободата „Фридрих Науман“

www.fnf-southeasteurope.org

Тел: +359 2 96960 10

София, 2018

ISBN 978-619-91006-4-6

www.chernakniga.bg

ЧЕРНА НА ПРАВИТЕЛСТВЕНОТО РАЗХИЩЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ КНИГА 2018

ИЗДАТЕЛ

Проектен офис за Югоизточна Европа на
Фондация за свободата „Фридрих Науман“

Friedrich Naumann
STIFTUNG **FÜR DIE FREIHEIT**

В ПАРТНЬОРСТВО С
„ЦЕНТЪР ЗА ЛИБЕРАЛНИ СТРАТЕГИИ“

